

SLOVENSKI Jadran

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 18. MARCA 1960

★ Poštnina plačana v gotovini ★

LETO IX. — STEV. 12

S SEJE OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE V KOPRU

Vse sile za uspešno izpolnitev nalog

Člani Socialistične zveze v prvih vrstah boja za uspešno izvajanje nalog, ki jih pred nas postavlja skupnost z družbenim planom za leto 1960 — Zrelostni izpit pred vstopom v novo obdobje družbenega razvoja, v katerem proizvajalne sile lomijo ostanke administrativnega socializma

Minulo sredo je bila pod predsedstvom tovariša Alberta Jakopiča-Kajtimira v Kopru seja okrajnega odbora SZDL, na kateri so člani predvsem obravnavali haloge organizacij Socialistične zveze pri izvajanjem letošnjega družbenega plana koprskega okraja, nato pa še ocenili zadnje občinske konference SZDL.

Poročilo o nalogah SZDL v zvezi z družbenim planom za leto 1960 je podal član predsedstva in predsednik OLO Koper Albin Dujc. V svojem obširnem in izčrpnom poročilu je natančno opredelil vlogo in mesto članov Socialistične zveze v velikem boju za izpolnitev letošnjega plana, s katerim začenjam novo obdobje v našem gospodarstvu in življenu na sploh. Utrjevanje in širjenje proizvajalnih sil nosi s seboj nove odnose, ki vztrajno pometajo še z zadnjimi ostanki administrativnega socializma. Tovariš Dujc je navezel svoje poročilo na nedavno 16. plenarno sejo Glavnega odbora SZDL Slovenije, na kateri je bilo govora o nalogah SZDL v zvezi z letošnjim družbenim planom, na osnovi poročila, ki ga je imel predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, le da je svoje poročilo prilagodil našim nalogam in potrebam — živiljenju v koprskem okraju.

Ker je bilo o samem družbenem planu veliko govorov že na zborih volivcev in na seji Okrajnega ljudskega odbora, kjer je podal njegovo obrazložitev podpredsednik inž. Peter Aljančič, se je tovariš Dujc omejil le na nekatere osnovne, ključne naloge letošnjega plana in jih temeljite obdelal, ker iz njih izhaja napotilo za delo članov Socialistične zveze v tem obdobju.

Osnovna značilnost in pečat letošnjega družbenega plana je v tem, da nam nalaga izpolnitev perspektivnega plana razvoja gospodarstva Jugoslavije 1957—1961 že v letošnjem letu. Takšno obveznost je bilo mogoče sprejeti, ker je dosedanji napredok in razvoj nad pričakovanji toliko presežen, da je ta nalog postala izvedljiva. Doslej ustvarjena materialna osnova in zlasti velik skok v proizvodnji v letu 1959 omogoča še naglejši tempo proizvodnje, povečanje v blagovnem prometu in na drugih področjih.

LETOŠNJA AKCIJA ZA OLEPŠANJE PORTOROŽA

Posnemanja vredno

Pred dnevi je v Portorožu inženir Ogrin z agronomsko fakulteto v Ljubljani predaval o »Zelenju v človekovem bivališču«. Predavanje je obogatil s prikazovanjem 160 barvnih diapositivov.

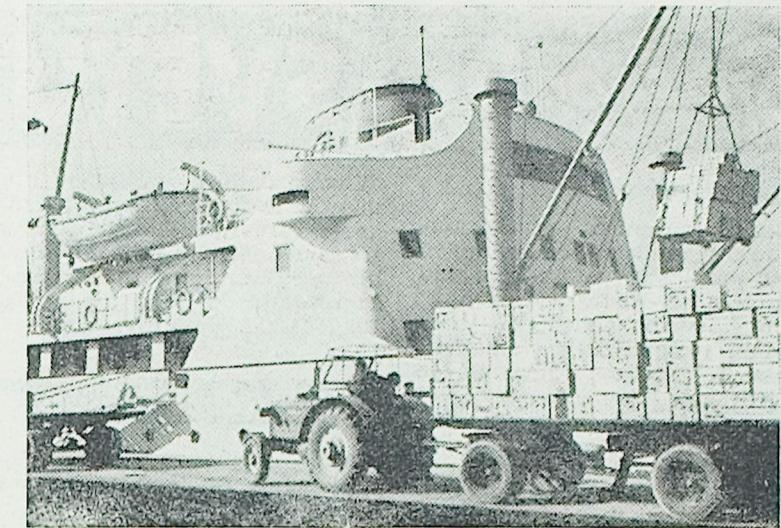
Predavanje je organiziralo portoroško turistično društvo v okviru svojih prizadevanj za vzgojo prebivalstva k smislu za čim lepo ureditev svojih domov in vrtov. Društvo bo tudi letos razpisalo tekmovanje za najlepšo ureditev vrtov v balkonov. Društvo bo tudi letos plačalo dve tretjini cene vseh rastlin, predvsem trajnic, ki jih bodo prebivalci Portoroža kučili v vrtnarškim podjetjem »Cvetje« in posadili ter negovali v svojih vrtovih. Razen tega bodo po ocenitvi s pomočjo posebne strokovne komisije

Dne 9. marca sta v Hrpeljah zasedala občinski zbor in zbor proizvajalcev in sprejeli vrsto sklepov v zvezi z gospodarsko politiko občine. Podjetju »Lama« v Dekanah, ki bo v Kozini uredilo pomožni obrat za proizvodnjo aluminijastih ključavnicih armatur, je občinski ljudski odbor odo-

bril status izgradnje. Delavnice tega obrata bodo v ostanek nekdanje »Samsove« hiše ob glavni cesti, ki vodi iz Kozine pod novim cestnim nadvozom proti Trstu. Dalje je bilo na seji odobreno poročilo gospodinskemu podjetju »Jadran« za najeto investicijsko posojilo, s pomočjo katerega bo to podjetje preuređilo gospodinske in kuhinjske prostore v centralnem obratu ter uredilo prenočišče za tuje. Na dnevnem redu je bil tudi predlog odločbe o prodaji nepremičnin iz skladu splošnega ljudskega premoženja. Potrjena so pravila s 1. januarjem 1960 ustanovljene veterinarske postaje ter cenik veterinarskih storitev. Pri veterinarskih postajah v Hrpeljah sta sistemizirani mesti dveh veterinarjev, sedanji občinski veterinar pa je imenovan za upravnika veterinarske postaje. Zagarskemu podjetju »Jelka«, ki dograjuje v Kozini nov, sodobno opremljen objekt in ima v načrtu tudi zgraditev štiristopanovinskoga bloka, je odobreno investicijsko posojilo iz občinskih skladov. Končno je bil sprejet še sklep o razrešitvi dosedanjih predsednikov in članov raznih svetov ter imenovanju novih. Za izvedbo statističnega popisa kmetijskih gospodarstev na območju občine je bila imenovana posebna komisija. V kratkem bo sklicana naslednja seja ob

V Ilirske Bistrice samo KZ »4. junij«

Na občinem zboru KZ Ilirska Bistrica so dokončno sprejeli sklep, da se KZ Prem in Jelšane priključita k KZ Ilirska Bistrica. S tem bo iz dosedanjih treh zadrug nastala močna kmetijska organizacija, ki bo laže reševala naloge iz kmetijstva na tem področju. Sprejeli so tudi sklep, da se nova kmetijska zadruga imenuje »4. junij« po občinskem prazniku.

Sezona pomaranč je začela v novem koprskem pristanišču lepa 2321-tonška motorna ladja »Torres de Cuarte«, ki je Maroka pripravila nekaj sto ton tega sladkega in zdravega sadeža. Poslej bodo različne ladje še večkrat prilejale ta južni sadež, saj se je novo koprsko pristanišče izkazalo kot najprimernejše za uvoz južnega sadja, ki ga sodobni tovornjaki naše »Intereurope« dostavljajo z ladje neposredno na naša tržišča po vsej državi. Kljub morda nekoliko dražemu prevozu pa je to daleč rentabilnejše kot prekladanje z ladje na tovornjake, pa na vagone in spet na tovornjake; ker je veliko hitrejše, pride sadje sveže in nepoškodovano na trg.

ZAJETJE REKE IN ZGRADITEV HC OSP POSTAJA GOSPODARSKA NUJNOST

Svetloba nad našo obalo

Na vsakem koraku na našem obalnem področju z zadovoljstvom ugotavljamo velik napredok pri splošnem povečanju življenske ravni delovnega ljudstva, napredek v razvoju industrije in turizma in v uvajanjtu sodobnih načinov agrotehnik v kmetijstvu in živinoreji. Sedaj pa so strokovnjaki za ureditev vodnega režima v obmorskih krajih ugotovili, da bo moč izpolniti naloge perspektivnega plana gospodarskega razvoja občin Koper, Izola in Piran le, če bo zadovoljivo rešeno vprašanje s preskrbo vode.

Letošnji Kosovelovi nagrajenci

Letošnje Kosovelove nagrade za najboljše delo na kulturno-prosvetnem področju v koprskem kraju so prejeli Drago Nardin in Abel Rešič iz Postojne, Alojz Boštančič in Saša Ličen iz Ilirske Bistrike, Franjo Sornik in Stane Skamen iz Izole, Albert Mihalič iz Hrpelje, Majda Prelec iz Barke pri Divači (sežanska občina), Franjo Muženčič iz Potoka (koprska občina), Dušan Ivančič iz Pirana in Elia Crollini iz Kopra (pripadnica italijanske manjšine). Čestitamo!

Z zasedanja obeh občinskih zborov v Hrpeljah

zborov, na kateri bodo obravnavali in sprejeli družbeni plan in proračun za leto 1960, J. Ž.

Plenum Centralnega komiteja ZKS

Na drugi plenarni seji Centralnega komiteja Zveze Komunistov Slovenije, ki je bila 10. t. m. v Ljubljani, je sekretar CK ZKS Miha Marinko govoril o nalogah komunistov pri reševanju vprašanj gospodarske operativne in o nekaterih nezdravih, birokratskih pojavih v podjetjih ter družbenih upravnih organih. Uvodoma je opozoril na nejasnosti in na različne poglede na praktično dejavnost v gospodarski operativi v podjetjih, komuni itd., ki zavirajo naš gospodarski razvoj, nato pa je predlagal nekaj ukrepov za jasneje opredelitev pristojnosti gospodarskih združenj in zbornic. Se posebej je tovariš Marinko poudaril nujno potrebo po vzpostavljavi zdravih ekonomskih odnosov med združenji in podjetji, ki jih sedaj marsikje močno pogrešamo. Ravno tako naj bodo kar najtešnejši poslovni stiki med podjetji istih, sorodnih ali pa tudi različnih strok, ki imajo interes napraviti skupen protizvodni program. Podjetja bi si določila protizvodne naloge, se sporazumela o uporabi lastnih fondov za odpravo ozkih gril in za boljšo ter cenejšo proizvodnjo. Medsebojni odnosi pa ne bi smeli biti

zasnovani na kartelskih cenah izdelkov, marveč na prosti tržni ceni s pravico, da eno podjetje lahko proda svoje izdelke komurkoli in ne izključno svojemu partnerju, ki je morda kreditiral proizvodnjo po novem sistemu. Tovariš Marinko je omenil tudi porajajoči se proces oblikovanju čim bolj neposrednih ekonomskih enot v podjetjih, ki je posledica uveljavljanja nagrajevanja po učinku. Ta pojav je že spodbudil in je odzrač neposrednega prizadevanja za izdelavo čim boljših merit produktivnosti, marljivosti, organizacije dela in skrbnega gospodarjenja. Po daljši razpravi je sekretar CK ZKS Miha Marinko opozoril komuniste še na vrsto nepravilnosti in nezdravih tendenc v poslovnih in strokovnih združenjih ter jih je pozval, da morajo z vso občutljivostjo bdati nad takimi pojavi in nanje takoj z vso odločnostjo reagirati. Obsodil je birokratizem v javnem življenju, ki hromi naš socialistični razvoj, in priporočil, naj imamo stalno pred očmi jasno začrtane smernice Programa ZKZ in stalšča Izvršnega komiteja ZKZ o aktualni gospodarski problematiki.

Sprečaš DO SVETU

Gana govori v imenu Afrike

Ganski parlament je začel razpravo o vladnih predlogih, naj bi Gano proglašili za republiko pod vodstvom predsednika države, ki bi imel izvršno oblast. Ko je ta predlog obrazložil ministrski predsednik Kwame Nkrumah, je med drugim izjavil, da bo odslej Gana »govorila v imenu vse Afrike«. Rekel je, da bo Gana sklicala vseafriško konferenco v prvih dneh aprila, na kateri bodo razpravljali tudi o ustanovitvi cone svobodne izmenjave.

Alžirci ne bodo odnehalni

Predsednik začasne alžirske vlade Ferhat Abas je ostro obsojal izjavo generala De Gaulla, ki je v bistvu izražala ponovitev stare kolonialne concepcije o vojaški ureditvi vprašanja Alžirije. Dejal je, da se moti Pariz, če namenava s silo zlomit herojski odpor alžirskega naroda in njegovo delo po neodvisnosti.

Tudi Hruščev odložil obisk Francije

Veliko zanimanje je vzbudila v svetovni javnosti vest, da je Hruščev zaradi rahle obolelosti odložil svoj obisk Franciji, ki je bil predviden za 15. marec. Vendar pa kaže, da ne gre šteti odložitev njegovega obiska na račun trenutnih francosko-sovjetskih nesoglasij v zvezi s programom obiska. Premier Hruščev bo Francijo obiskal 23. marca in bo postal v tej državi do 3. aprila, medtem ko bo 31. marca v Parizu dvodnevno zasedanje Atlantske zvezze.

Pioneer V med Soncem in Venero

V petek so v Cape Canaveralu izstrelili tristopenjsko raketno Thor Able s planetom, ki sedaj raziskuje vesoljni prostor med Zemljo, Soncem in Venero. Ta umetni satelit tehta 45 kg in je opremljen z radijskim oddajnikom, ki lahko oddaja signale tuj-

Vnebaj vrestah

BUENOS AIRES — V Buenos Airesu je te dni izšla zbirka člankov jugoslovanskih voditeljev Edvarda Kardelja, Milentija Popovića in drugih pod skupnim naslovom »Resnica o Jugoslaviji«. Knjiga je izdala založniška hiša Editorial Sophos v 3.000 izvodih.

WASHINGTON — Ameriško trgovinsko ministrstvo je sporočilo, da se je lanskotletni narodni dohodek zvišal v ZDA za deset odstotkov in s tem dosegel 400 milijard dolarjev. Ce ne bi bilo jeklarske stavke, bi bil dohodek še višji.

TUNIS — Začasna alžirska vlad je objavila, da so izpustili iz ujetništva sedem predstnikov francoske Tujske legije in jih izročili tunizijskemu Rdečemu križu.

Mali obmejni promet tudi Z AVSTRIJO

Kakor poroča APA z Dunaja, je ministrski svet na svoji seji v minulem tednu pristal na dogatni sporazum med Avstrijo in Jugoslavijo o malem obmejnem prometu med obema državama. Ob svojem obisku v Jugoslaviji bo podpisal sporazum zunanjji minister Kreisky. Po tem sporazumu je predvideno, da bodo prebivalci obmejnih krajev na obeh straneh meje dobili trajne obmejne izkaznice, s katerimi bodo lahko širikrat na mesec ostali 60 ur v obmejnem kraju sosednje države.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni odgovorni urednik Rastko Bradaška, Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vracamo. — Tisk in klijejki tiskarna CZP »Primorski tisk«

di iz razdalje 80 milijonov kilometrov. Doslej so že sprejeli znake iz razdalje 660 tisoč kilometrov. »Pioneer V« bo potoval približno 295 dni in njegova najkrajša razdalja od Sonca bo znašala 128,750.000 kilometrov.

Ljudska univerza

V nedeljo, 20. marca, bodo v domu Svobode v Kopru ob 10. uri predvajali pet risank za otroke. V torek, 22. marca, bo v malih dvoranih gledališča v Kopru ob 20. uri predavanje O DRUŽBENI PREHRANI. Predava dr. Poide Hladnik. V sredo, 23. marca, bo ob 16,15 za kolektiv tovarne »Tomos« v Kopru predavanje RAST NASE INDUSTRIJE. Predava novinar Silvo Dornik. V četrtek, 24. marca, bo ob 20. uri v Smarjah predavanje VISOKA AGROTEHNIKA IN ODNOSSI NA VASI. Predava inž. Janez Godec. V četrtek, 24. marca, bo ob 20. uri v Pučah predavanje VISOKA AGROTEHNIKA IN ODNOSSI NA VASI. Predava inž. Franček Pajenk. V četrtek, 24. marca, bo ob 20. uri v Krkačah predavanje VISOKA AGROTEHNIKA IN ODNOSSI NA VASI. Predava inž. Fran Juršičevič. V ponedeljek, 21. marca, bo v dvorani nad kavarno Lož v Kopru ob 19. uri diskusionski večer o filmu »Komu zvoni«. Diskusijo bo vodil novinar Silvo Dornik.

MLADINA ITALIJANSKE NARODNOSTNE MANJŠINE JE PRAV TAKO NAŠA MLADINA

Enaki interesi v skupni domovini

Če trdimo, da se na področju koprskega okraja udejstvujejo v vseh oblikah javnega življenja tudi člani italijanske narodnosti manjšine kot popolnoma enakopravni državljanji naše socialistične skupnosti, samo potrjujemo stalno in priznano prakso v odnosu do te manjšine. In vendar ne moremo mimo ugotovitve, da mladina italijanske narodnosti, ki se sicer aktivno udejstvuje v svojih kulturnih krožkih, ni bila doslej tesneje povezana z Ljudsko mladino Jugoslavije. Naše okrajno vodstvo je potrebo po vključevanju te mladine v mladinsko organizacijo poudarjalo ob raznih priložnostih, vendar do

DOBER USPEH

Pretekli teden je bila v Ilirske Bistrici izprašana druga skupina udeležencev tečaja za pridobitev znanja iz higienskega minimuma. Od 73 obiskovalcev tečaja, jih je bilo izprašanih 70, 68 pa je z uspehom opravilo izpite. Do sedaj je obiskovalo tečaje 140 delavcev, od teh jih je 136 opravilo izpite. Ostalih 120 delavcev pa bo obiskovalo tečaje v prihodnjem mesecu.

obsežnejšega programa in ustavljenih oblik skupnega delovanja doslej še ni prišlo. Zato je toliko bolj pomembna nova pobuda OK LMS v Kopru, kjer so na nedavni razširjeni seji sekretariata izčrpno razpravljali o tem, kako bi v najrazličnejše aktivnosti organizacije Ljudske mladine pritegnili tudi mladino italijanske narodnosti v obalnem področju. Seje so se udeležili tudi ugledni zastopniki italijanske narodnosti manjšine, med njimi predsednik Italijanske unije za Istro in Reko Gino Gobbo. Prav to je omogočilo, da so prisotni lahko sprejeli po obsežni razpravi enoten in obsežen program, ki je skrbno izdelan in omogoča najširše vključevanje mladine in pionirjev italijanske manjšine v najrazličnejše akcije že v tem letu. Ni treba posebej poudarjati, da to pomeni hrkrati izvajanje programskih nalog organizacije Ljudske mladine.

Vsi voročevalci — predsednica OK LMS Koper Marija Vogričeva, tovariš Gino Gobbo, predsedniki občinskih komitejev LMS in drugi udeleženci — so v razpravi izrekli enotno priznanje italijanski mladini, ki v svojih kulturnih krožkih z vsestranskim udejstvovanjem skrbno neguje in razvija kulturne vrednote lastnega naroda. Zal pa razen tega in mogoče še udejstvovanja mladine italijanske narodnosti v tehničnih in športnih krožkih, doslej nismo mogli zaslediti tesnejšega povezovanja s slovensko mladino. Menimo, da sedaj ne bi imelo smisla razpravljati, zakaj je tako stanje — tem manj, ker vsi vemo, da je že dosedanje delovanje te mladine koristno vplivalo na njeno vključevanje v socialistično izgradnjo in nihče ne dvomi, da se bodo vezi, ki končno dru-

žijo oboje v enakih interesih in v skupni domovini, že letos močno okreple.

To zagotavlja v prvi vrsti obonestranska pripravnost za sodelovanje in ne nazadnje bogat skupni program, ki obsega v svojih dvanajstih točkah domala vso mladinsko in pionirsko dejavnost. V prvi vrsti velja omeniti sklep, da bodo v občinske komiteje LMS v vseh treh obalnih občin takoj kooptirali najmanj po tri člane italijanske narodnosti, v OK LMS pa vsaj enega predstavnika. V tem skupnem prizadevanju gotovo tudi ne bo izostal uspeh, ko bodo postopoma vključili mladino italijanske narodnosti v mladinsko oziroma pionirsko organizacijo, ker bo s tem dana osnova za množično sodelovanje in medsebojno spoznavanje. Seznanjanje mladine italijanske narodnosti o položaju in nalogah mladine in naši skupnosti — kar bodo izvajali v italijanskih kulturnih krožkih — skupne priprave na praznovanje Dneva mladosti, prirejanje skupnih festivalov, vključevanje italijanske mladine v delovne brigade in še vrsta drugih koristnih sklepov, bo brez dvoma važen preobrat v zastavljeni nalogi, ki tudi v tem primeru teži za tem, da bi mladina v skupnem delu sama spoznavala svoje veliko poslanstvo. (bb)

Po telefonu na 170

KOPER 57: Organizacijsko-kadrovska komisija pri OK LMS Koper je sklenila ustanoviti krajevne organizacijsko-kadrovske komisije v Pivki, Divači, Komnu, Dekanijih in Šečovljiju. Naloge teh komisij bo koordiniranje dela z občinskimi mladinskimi odbori.

KOPER 161: Med 15. in 17. aprilm bo v Portorožu posvetovanje vinogradniških strokovnjakov okrajnih zadržnih zvez v Kopru, Gorice, Pulja in Reke. Na tem posvetovanju bodo razpravljali o stanju vinogradništva na Gorškem, Koprskem in v Istri ter obravnavali možnosti nadaljnega širjenja te kmetijske panege po enotnem gospodarskem načrtu, saj je znano, da sta izbora vinskih in namiznih sort grozdja spričo terenskih, klimatskih in drugih pogojev v goriskem, koprskem, puljskem in reškem okraju zelo podobna. Na tem posvetovanju bodo proučili 21 referatov znanih jugoslovenskih vinogradniških strokovnjakov.

KOPER 252: V splošno družbenem sektorju gostinstva bo letos v našem okraju 2008 in v počitniških domovih 4773 ležišč. Razen tega bo letos več ležišč v privatnih hišah in v campingih v Ankaranu ter pri Pivki jami, tako da bo lahko prenočevalo v koprskem okraju v poletni sezoni najmanj 7480 ljudi, se pravi za 1500 več kot lani.

ILIRSKA BISTRICA 78: Pred dnevi je bil odobren Kmetijski zadrugi v Ilirski Bistrici investicijski program za ureditev 92 ha sadovnjakov. Potrebnih bo okrog 53 milijonov dinarjev in ureditevna dela bodo začela že letos.

ILIRSKA BISTRICA 63: Lani je sodnik za prekrške pri ObLO II. Bistrica obravnaval 293 prijav v upravno kazenskem postopku. Od teh so bile 104 prijave zoper kršilce prometnih predpisov. Kaznovanih je bilo 261 moških in 32 žensk. Dva izmed njih sta bila kaznovana z zaporno kaznijo, 62 z ukorom, ostali pa na denarne kazni v skupnem znesku 471.900 dinarjev.

SEZANA 3: Zdravstvenega letovanja bo letos deležno okrog 50 otrok iz sežanske občine. Nadaljnjih 50 otrok, ki so jim starši padli med NOV, se bo udeležilo letovanja, ki ga bo organiziral občinski odbor ZB, približno 100 otrok pa bo preživel počitnice na račun raznih društev, predvsem Društva prijateljev mladine in taborniške organizacije.

SEZANA 107: Iniciativni odbor za proslavo Dneva mladosti v Sežani, ki ga je imenoval občinski odbor SZDL, je setavil načrt prireditve, o katerem bodo še razpravljali politične in družbene organizacije, vodstva šol, predvsem pa vzgojne in mladinske organizacije. Ta načrt predvideva prirejanje raznih tekmovanj, predavanj iz zgodovine NOB, partizanskih pohodov, gradnjo športnih in telesnovzgojnih objektov itd. Predvideni sta tudi dve večji prostavi v Sežani in Komnu.

SEZANA 3: Obseg obrtne proizvodnje in obrtnih storitev se bo v sežanski občini letos povečal za približno 29,4 odstotka. Tako bo petletni načrt že letos izpoljen in prekoraken za okrog 6 odstotkov. Največji promet bo verjetno v mesarski stroki.

OB OBČNEM ZBORU SINDIKALNE PODRUŽNICE TOMOS

Več kot milijardo dinarjev za standard

Minulo nedeljo je imela sindikalna podružnica Tomosa svoj letni občni zbor. Razen delegatov, ki so zastopali 1615 članov sindikalne organizacije, in direktorja Franca Pečarja so se udeležili občnega zborna tudi predsednik OSS Koper Fr. Klobučar, predsednik ObLO Koper Miran Beršek, predsednik občinskega odbora SŽDL Koper Rado Pišot-Sokol, član republiškega odbora sindikata kovinarjev tovariš Rožič in drugi.

Iz živahne in izčrpne razprave, ki je sledila poročilu predsednika sindikalne podružnice Ludvika Dolinščaka, povzemamo samo nekaj osnovnih misli, da bi vsaj delno ponazorili obseg dela sindikalne podružnice v minulem razdobju in njeno vlogo pri do končni izgradnji našega giganta kovinske industrije. Že dejstvo, da je bilo težišča dela sindikalne organizacije usmerjeno predvsem na tri osnovne elemente — uvažanje novega sistema nagrjevanja, kadrovska vprašanja in v skrb za človeka — očitno kaže na vzorno sodelovanje podružnice z organi družbenega in delavskoga upravljanja in vodstvom podjetja. Da je danes v Tomosu zajetih 95 odstotkov del v sistem nagrjevanja po učinku in delajo po delovnih normah razen dela

galvanike v vseh oddelkih, gre zasluga tudi sindikalni organizaci. V kasnejši razpravi je med drugim dejal poročevalc, da povsod tam, kjer ni bilo mogoče izračunati tehničnih norm, združujejo normiranje v celoti, ponekod v skupinske norme. Govora je bilo tudi o osebnem ocenjevanju, ki ga po mnenju poročevalca ne bi smeli v celoti ukiniti. V tovarni je namreč najmanj 300 delovnih mest, za katere je osebna ocena lahko pravilno merilo za delovno storilnost, pač pa odklanjajo kategorizacijo delovnih mest, ker v serijski proizvodnji ne bi prišla v poštev.

Poročilo navaja tudi veliko skrb podjetja za družbeni standard, saj je vložilo delno iz svojih sredstev, delno iz najetih posojil v ta namen že več kot eno milijard dinarjev. Z novogradnjami in adaptacijami je podjetje pridobilo doslej 168 družinskih in 158 samskih stanovanj, odobrenih pa je nadaljnjih 796 milijon dinarjev za novogradnje. Omenimo najše skrb za družbeno prehrano, saj je nova menza veljala podjetje 68 milijonov dinarjev. Poročilo nadalje pravi, da so posvetili v Tomosu vso skrb tudi kadrovjanju in strokovnemu izpopolnjevanju delavcev, pač pa ugo-

tavlja, da bo treba spremeniti sistem razporejanja delovnih mest, kajti izrazito mechanizirano proizvodnje mora zastopati pretežno prirečeno in specializirana delovna sila, medtem ko je tukaj trenutno težišča na visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcih.

V nadaljevanju razprave so posamezni referenti poročali še o izvajjanju letosnega plana proizvodnje, ki je trikrat obsežnejši od lanskega, čeprav bo podjetje do konca junija letos še v izgradnji. Nadaljnja skrb za človeka, nudjenje priložnosti za športno udejstvovanje, nadaljnje prizadevanje za čim boljše odnose med članji kolektiva in podobne postavke bodo slej ko prej važne točke delovnega programa sindikalne podružnice podjetja Tomos.

Tudi sindikalni in politični činitelji, ki so se udeležili občnega zborna, so v svojih krajših izjavah izrazili zadovoljstvo nad uspešnim razvojem podjetja, ki zastopa v letosnem družbenem planu naš okraj s 26% narodnega dohodka. Vsi so tudi pozitivno ocenili vsestransko skrb za delovnega človeka in važno vlogo sindikalne organizacije pri snovanju socialno kadrovske službe, ki bo v slednjem podjetju odigrala posebno važno vlogo.

Zavarovanje kmetijskih proizvajalcev

S 1. aprilom bodo kmetijski proizvajalci vričeli uživati pravice, ki jim pripadajo po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalev. V ta namen je te dni pričel Okrajni zavod za socialno zavarovanje po svojih podružnicah popisovati vse kmetijske upravičence, ki bodo imeli zase in za svoje družinske člane pravice do ugodnosti, ki jih določa omenjeni zakon.

Do 31. marca letos bo moral vsak kmetijski proizvajalec vložiti zase in za svoje upravičene družinske člane ustrezno prijavo. Ko bo tako prijavo vložil, bo dobil za vsako prijavljeno osebo (kmetijskega zavarovanca) zdravstveno izkaznico.

Občinski ljudski odbori bodo v naslednjih dneh pozvali vse davčne zavezance katastrskega dohodka, da določenega dne in ob določeni uri ter na določenem roku izvršijo predpisano prijavo. Uslužbenici in drugi zastopniki socialnega zavarovanja bodo na kraju samem izpolnili prijavo ter izdali zdravstveno izkaznico, kakor tudi dajali prijavljencem potrebna navodila. Na podlagi teh prijav bo ugotovljeno koliko članov bo zdravstveno zavarovanih in za katere osebe bodo uprave za dohodek predpisale splošni osebni prispevek (1200 din. letno). Ob uveljavljanju pravic do zdravstvenega varstva bo moral kmetijski zavarovanec predložiti zdravstveno izkaznico in dokaz o istovetnosti (osebno izkaznico, diaško knjižico in podobno).

Kmetijski proizvajalec, ki ne bo imel zdravstvene izkaznice, bo moral plačati pregled ali drugo zdravstveno storitev v celotni vsoti. Tak kmetijski proizvajalec bo sicer imel poznejmo možnost, da te izdatke refundira pri pristojnem organu socialnega zavarovanja, vendar bo moral prej opraviti vse predpisane prijave in

bo imel pri tem nepotrebna pota in stroške.

Prav zaradi tega bo imel vsak upravičenec prav te dni možnost, da vse te stvari pravočasno uredi v svojem kraju.

Ta popis bo zajel v našem okraju okrog 23.000 kmetijskih proizvajalcev s skupno okrog 40.000 zavarovanci. To je široka akcija, ki jo je treba izvesti v kratkem roku 14 dni. To je dočaknja obremenitev za organe, ki bodo ta popis izvajali in bo ta dejansko dosegel svoj namen samo, če se bodo povabljeni kmetijski proizvajalci disciplinirano odzvali vabilom.

Marsikje bo na vabilu napisano napačno ime (posestvo je vpisano še na prejšnjega lastnika, a prepis še ni bil izveden) ali kaj podobnega, vendar naj koristniki sami skušajo prispetevati, da bo prijava pravilno izpolnjena, ker bodo sicer nastale sitnosti za ko-

ristnika samega, kakor tudi za socialno zavarovanje in za zdravstvene ustanove. Vsak povabljenec naj ve, da je vse to organizirano v njegovo korist, ker bo imela vsaka netočnost nevšečne posledice.

S 1. aprilom sprejme naše socialno zavarovanje v okraju v svojo oskrbo okrog 40.000 novih zavarovancev. Za izvajanje tega predpisa so bili že sprejeti potrebnih organizacijski ukrepi. Tudi naše zdravstvene ustanove so se pripravile za zdravstveno pomoč tem novim zavarovancem.

Razširitev zdravstvenega varstva skoraj na vse prebivalstvo v okraju bo postavila pred ljudske odbore, pred zdravstveno službo in pred socialno zavarovanje nove naloge, predvsem pa skrb za smotorno organizacijo zdravstvene mreže.

Bogomil Bitežnik

TOK v Ilirske Bistrici širi proizvodnjo

Pred kratkim je republiška komisija za revizijo investicijskih programov v Ljubljani odobrila investicijski program TOK v Ilirske Bistrici za proizvodnjo 1000 t citronsko kislino letno. Citronsko kislino je do sedaj proizvajalo podjetje »Zadržnik« in sicer s kapaceteto 26 t letno. Ker je ta proizvod močno iskan na domačem in tujem tržišču, so se odločili, da ustanovijo poseben obrat ločeno od podjetja in izdelati program za rekonstrukcijo. Novi obrat naj bi posloval pod firmo TOK Ilirska Bistrica.

Poleg osnovnega proizvoda, to je citronske kislino, bodo v manjših količinah proizvajali še mlečno, vinsko in mravljinčno kislino in s tem izkoristili dosedanje opremo in prostore. Novi prostori

in oprema za izdelovanje citronske kislino bodo po programu stali 1.593.000.000 dinarjev, ki jih bo podjetje dobilo iz investicijskega natečaja.

KONFERENCA SINDIKATA TRGOVINSKIH, GOSTINSKIH IN TURISTIČNIH DELAVCEV

Nagrajevanje po učinku - najvažnejša naloga

Minuli petek je bila v Kopru konferenca sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev koprskega okraja. V tem sindikatu je vključenih 1850 gostinskih in trgovinskih delavcev v 19 sindikalnih podružnicah. Tovariš Djordje Guralj je v svojem poročilu o delu in nalogah tega sindikata omenil hitri razvoj samoupravnih in družbenih organov v trgovini in gostinstvu, potrebo po strokovnem izobraževanju delovnih kolektivov in koristnosti nagrajevanja po učinku.

V zadnjih štirih letih se je povečal promet v trgovini na drobno za 76 odstotkov in je lani dosegel vrednost 10 milijard dinarjev, blagovni promet na debelo pa se je povečal le za 8,8 odstotka in je bil ocenjen na 6,5 milijarde dinarjev. Zanimivo je to, da najhitreje narašča promet v trgovinah na drobno železninarske, steklske in elektroinstalatorske stroke ter v prodajalnah

tekočih goriv in maziv. Produc-tivnost trgovinskih delavcev oziroma prometa na enega zaposlenega v trgovini na drobno se je povečala v zadnjih treh letih za 29 odstotkov, v trgovini z industrijskim mešanim blagom celo za 47 odstotkov. Manj ugodna je ugotovitev, da so se zaloge v

Napoved vremena

za čas od 18. do 25. marca 1960

Nizki zračni pritisk nad Jadranskim morjem, ciklon nad Genovskim zálivom in visoki zračni pritisk nad Ukrajinom so vplivali na poslabšanje vremena. V zadnjih dneh je zato deževalo in snežilo. V Podonavju in Pomoravju je pihala košava, ki je dosegla tudi 90 km hitrosti na uro.

Vremenslovec menijo, da bo 18. marca oblačno in v kobilnah megla, 19. t.m. bo pihal jugovzhodnik in temperatura zraka se bo 20. marca dvignila. V pondeljek, 21. t.m., bo deževalo, v dneh do 25. marca pa bo severozahodni veter povzročil padec temperature zraka, meglo in slano.

trgovini na drobno povečale v letih od 1956 dalje le za 41%, v trgovini na debelo pa komaj za 20%. Število trgovskih podjetij v našem okraju se je v zadnjih letih močno znižalo in sedaj so le 104, ki imajo svoje prodajalne, pa čeprav se je promet povečal za 76 odstotkov. Zanimiva je tudi ta ugotovitev: investicijska vlaganja v trgovino so znašala leta 1957 okrog 292 milijonov dinarjev in lani 160 milijonov dinarjev kljub povečanemu prometu; trenutno zadostujejo le za obnavljanje dosedanjih poslovnic.

Ima pa trgovina težave z vzgojo strokovnega kadra, ker so placični pogoji slabši kot v drugih gospodarskih panogah. Zato je v zadnjih treh letih število zapošlenih naraslo le za 141 absolventov vajenske šole in sedaj je v uku 136 vajencev, čeprav bi jih moral biti najmanj 200.

Tovariš Franc Bratuž je na tej konferenci govoril o razvoju gostinstva in turizma v koprskem okraju ter je med drugim omenil, da sta ti dve panogi kljub raznim pomanjkljivostim dosegli velik napredok. Dejal je, da je bilo leta 1947 samo 94 hotelskih ležišč, letos pa jih bo že 7487.

V razpravi sta razen delegatov govorila tudi predsednik republiškega odbora sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev Franc Plazar in predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Franc Klobočar. Na koncu občinske zborov so izvolili delegate za II. kongres trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev Jugoslavije, ki bo v Beogradu med 14. in 16. aprilom.

Nabrotho

25 MILIJARD DINARJEV ZA OBNOVO CEST

Za obnovino izgradnjo novih cest je predviden iz zveznih in republiških skladov okrog 25 milijard dinarjev. Pri tem pa velja omeniti, da imajo tudi okrajni in občinski odbori znatna finančna sredstva za ureditev cest v njihovih upravnih območjih. Največje investicije bodo letos namenjene gradnji avtomobilske ceste Beograd-Gjevgjelija in jadranske magistrale. Predvideno je, da bo letos v naši državi zgrajenih okrog 600 km cest s sodobnim ceščem.

PRVI JUGOSLOVANSKI TRANZISTORJI

Znana tovarna radijskih spremnikov Rudi Čajevec v Banji Luki je te dni izdelala prvi tisoč serijskih tranzistorov radijskih spremnikov. Vsak izmed njih ima po osmih tranzistorjev in po dve Germanijevi diodi. Ti spremnikov trampajo vir energije iz navadnih žepnih baterij, ki jih vzdržujejo do 200 ur.

Razvoj obrti na Postojnskem

Statistični podatki o stanju obrti na področju postojnske občine pričajo, da se je obrt razvil na področju postojnske občine, da je zanesljivo in dobro organiziran in deluje na področju postojnske občine. V minulem letu je bilo 36 družbenih obratov in 165 zasebnih obratov, ki so zaposlovali 515 delavcev in

ŠEMBIJE

V počastitev Dneva žena so v Sembijah poredili proslavo z družbeno prireditvijo, na kateri je zaplesala tudi 81-letna vaščanka. To prireditve z zakusko sta pripravili partizanska vdoma Rezka Šenkinc in njena hčerka ob sodelovanju vseh žena iz Sembij. Prisrečne so bile tudi čestitke pionirjev ter madincev delovnem ženam za njihov mednarodni praznik.

ZABIČE

V zadružnem domu v Zabičah so se 6. marca zbrale žene iz Zabič, Podgraj, Trpčan in Kuteževega na proslavo Dneva žena. Domači moški in mladinski pevski zbor iz Kuteževega ter folklorna skupina in recitatorji so poredili pešter kulturno-umetniški spored, o vlogi žene v preteklosti in v socializmu pa je govorila Ema Skorja. Med to prireditvijo so materam padlih partizanov izročili cvetje in se tako oddolžili spominu njih, ki so darovali svoja življena za svobodo.

Konferenca o Postojnski jami

V Postojni je bila v Jamski restavraciji v sredo konferenca za tisk, ki jo je sklical Slovenska akademija znanosti in umetnosti skupaj z Zavodom za varstvo spomenikov in Društvom slovenskih jamarjev. Govora je bilo o problemih in ekonomskih vprašanjih izkorisčanja Postojnske jame — zlasti o krožni vožnji z jamsko železnicou in o izkorisčenju Koncertne dvorane v Jami. Več o tem bomo še poročali.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Kako smo izpolnili družbeni plan za leto 1959

je bilo lani predvideno po načrtu, da bo potrošeno za gospodarske investicije v osnovna sredstva in potrošenih 3296, dejansko pa je bilo potrošenih 3307,9, ali za okrog 11 milijonov več. Za gospodarske investicije je bila predvidena potrošnja 596 milijonov, potrošenih pa je bilo več, to je skoro 700 milijonov. Tudi investicije v industrijo so bile znatno višje, dočim je bilo za kmetijstvo predvidenih 1351 milijonov, dejansko pa je bilo investiranih le okrog 580 milijonov, ali več kot polovica manj. Razlika je šla v glavnem v industrijo, ki je investirala skoraj 740 milijonov nad planom. Brez dvoma pa potrebljeno posebej analizirati vzroke takoj velikih razlik v investiranju za industrijo, kar je sicer pozitivno, in razlike v investiranju v kmetijstvu, ki pa ne more biti pozitivna za nadaljnji razvoj, o čemer je bilo že govorila.

Primerjava je zanimiva in kaže, kar je bilo uvodoma rečeno, da je koprski okraj v celoti izpolnil svoj načrt, da pa po potrebljivo vložiti vse napore, če hočemo doseči postavljene cilje. Razlika med primerjivo in izpolnitveno načrtom je, da je bilo dosegeno letno povprečje investiranja, to je 8.8 milijard, s čimer računa omenjeni petletni perspektivni načrt.

UPRAVNI ODBOR HOTELA »TURIST« ANKARAN

razpisuje

naslednja delovna mesta:

1. 1 VODJO PROGRAMA (ARANŽER PRIREDITEV) z večletno prakso (sezonski)
2. 1 FINANČNEGA KNJIGOVODJO s srednjo stok. izobrazbo (stalni)
3. 1 POMOZNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJO s srednjo stokovno izobrazbo (stalni)
4. 1 ZURNALISTA s srednjo strokovno izobrazbo (stalni)
5. 1 POMOZNEGA ZURNALISTA s srednjo strokovno izobrazbo (stalni)
6. 1 SEFA KUHINJE — visokokvalificiranega (sezonski)
7. 1 SEFA RESTAVRACIJE — visokokvalificiranega (sezonski)
8. 1 ZDRAVNIKA SPLOSNE PRAKSE (sezonski)
9. 1 SLASCIČARJA — visokokvalificiranega (sezonski)
10. 1 RECEPCIONERJA — kvalificiranega (sezonski)
11. 6 SOBARIC — polkvalificiranih (sezonske)
12. 6 KUHARJEV — kvalificiranih (sezonskih)
13. VEC NATAKARJEV — kvalificiranih in polkvalificiranih (sezonskih)
14. VECJE STEVILA POM. KUH. OSEBJA — kvalificiranih in polkvalificiranih (sezonskih)
15. 2 CEVAPČIČARJA — kvalificiranega in polkvalificiranega (sezonska)
16. 4 BLAGAJNICKE — kvalificirane in polkvalificirane (sezonske)
17. 3 TOČAJE — kvalificirane in polkvalificirane (sezonske)
18. 3 BILJETERJE — nekvalificirane (sezonske)
19. 4 PERICE — nekvalificirane (sezonske)
20. 1 NOCNEGA CUVAJA — nekvalificiranega (sezonski)
21. 1 NOSAČA — nekvalificiranega (sezonski)
22. 8 SNAZILK — nekvalificiranih (sezonske)
23. 7 DELAVCEV — nekvalificiranih (sezonski)
24. VECJE STEVILA STUDENTOV za razna dela — nekval. (sezonski)

Razpisana delovna mesta, ki so označena kot sezonska, se prično s 1. junijem oziroma s 1. julijem 1960 in trajajo do 31. avgusta oziroma do 30. septembra 1960. — Prosimo vse reflektante za razpisana delovna mesta, da se oglašajo pisno ali osebno v tajništvu podjetja do 30. aprila 1960 zaradi sklenitve delovne pogodbe. — Podjetje želi započeti, glede pomanjkanja stanovanj, predvsem domač in okoliško delovno silo. Za vse ostale pa so stanovanja preskrbljena. — Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

Z OBČNEGA ZBORA SINDIKALNE PODRUŽNICE
LIV V POSTOJNI

Vsa čast takemu kolektivu

Minulo soboto je imela sindikalna podružnica kovinskih delavcev podjetja LIV v Postojni svojo letno skupščino. Iz referata je bilo razvidno, da so izdelali v lanskem letu 300 primežev; v načrtu za letošnje leto pa jih imajo 6000. Proizvodno zmogljivost podjetja so povečali z nabavo nove stružnice, skobeljnega stroja in dveh vrtalnih strojev. Za agrotehnične potrebe so izdelali v lanskem letu 10.000 razpršilcev, v letošnjem letu pa jih nameravajo navrati 16.000. Podvojili bodo tudi proizvodnjo pogonov za šivalne stroje, raznih ventilov itd. V primerjavi s predlanskim letom se je dvignila vrednost lanske produkcije za 8,5 %, medtem ko se je dvignila realizacija na posameznega človeka za 8,3 %. Pri nespremenjenem številu delavcev je narasla vrednost proizvodnje v lanskem letu za 22 milijonov v primerjavi z letom 1958. Zanimivi so tudi podatki o učinkovitosti dela v posameznih letih. V letu 1956 je bilo na primer v podjetju zaposlenih 68 ljudi, realizacija pa je znašala 23 milijonov din ali 153 dinarjev na uro, v letu 1957 so pri nespremenjenem številu delavcev ustvarili 53 milijonov ali 342 din na uro, v letu 1958 je zaposlovalo podjetje 96 ljudi in realiziralo 110 milijonov ali 532 din na uro, v lan-

L. V.

skem letu pa je znašala realizacija pri 96 zaposlenih delavcih 132 milijonov ali 572 dinarjev na posameznega delavca v eni urici. Ti podatki nam dovolj zgovorno pričajo o razvoju in napredku tega podjetja. Na skupščini so živahnno razpravljalni tudi o nadaljnjih nalogah sindikata, o skribi za zdravje delavca, za njegovo strokovno in politično izobrazbo ter za njegov splošni napredek.

KLANEC

Pod Kozino v koprski smeri je vasica, ki ima z otroki vred nekaj nad 100 prebivalcev. To je Klanec. In tudi v tej vasici so s skromnimi sredstvi, a vendar z vso prisravnostjo priredili proslavo Dneva žena. Skromen skladniški prostor so okrasili in v njem namestili mize z belimi prti in nagejnjimi ter jih obložili s sadjem in istenskim vinom.

Prišlo je okrog 80 prebivalcev, ki so najprej prisluhnili podoknicam domačih fantov in mož. Nato je bila proslava. Stedili so govorji o mednarodnem prazniku žena in o delu primorske žene za njeno nacionalno in socialno osvoboditev. Pionirji so recitali in pelj, v prostem razgovoru pa je padla marsikatera beseda o pozitivni kulturnega življenja v vasi, o komunalnih problemih in vmes Šale, petje ter pripovedovanje o dogodivščinah domačih lovec.

PODGRAD

V nabito polni prosvetni dvorani v Podgradu je šolska mladina priredila minuli torek akademijo, s katero je počastila mednarodni praznik žena. Med drugim je nastopila baletna skupina učenih višjih razredov podgradske osnovne šole, nato pa so zapeli domači pevci in godba na pihala je zaigrala nekaj poškočnih melodij. Posebno proslava Dneva žena so priredili tudi v obratu industrijskega podjetja IPLAS.

PREGARJE

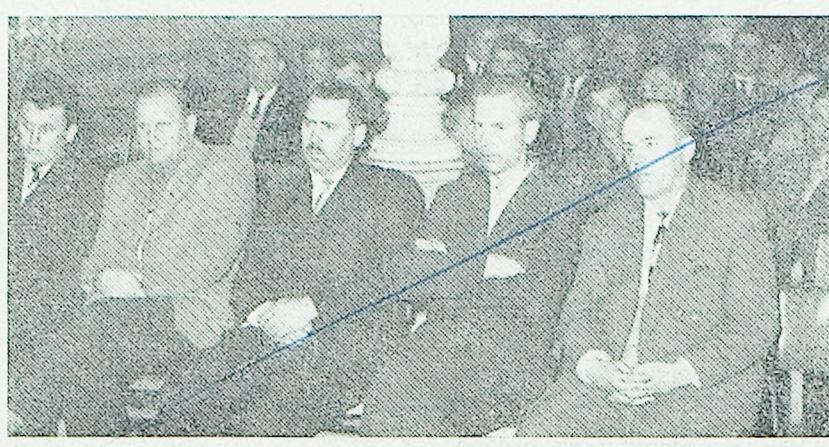
Tudi člani in članice prosvetnega društva v Pregarjah so organizirali proslavo 8. marca. Na tej proslavi je sodelovala šolska mladina s pestrim sporedom.

PIVKA

V soboto, 5. marca, je bila tudi v Pivki akademija v počastitev Dneva žena, ki ga je organizirala krajevna organizacija SZDL. Nastopila sta moški oktet iz Postojne in člani pivskega prosvetnega društva.

TOMAJ

Prve dni marca je bil v Tomaju zbor volivcev, na katerem so obravnavali predlog občinskega družbenega plana in proračuna za leto 1960. V razpravi so volivci zvedeli, da bodo letos začeli, čepravno le z 11 milijoni

Z občnega zbora sindikalne podružnice LIV v Postojni

Križem po vaseh in mestih koprskega okraja

SEŽANA

dinarjev, asfaltirati republiško cesto Sežana—Gorica; asfaltirali bodo okoli 3 km cestiča, in sicer na tistih odsekih, kjer ne bo treba izravnati ovinkov ali širiti cestiča. Volivci so izrazili željo, da bi v vasi namestili širi cestne svetilke ter popravili mrtvašico, ki je v zelo slabem stanju. Veliko skrb povzročajo Tomajem slabe vodovodne cevi, ki puščajo vodo. Prej ali slej bo treba staro omrežje popraviti. V Tomaju zelo pogrešajo gostilno in kovača, ki bi imel redno obrtno dovoljenje. —er

KOMEN
Prejšnji teden so prispevali šivalni stroji za novoustanovljeno podjetje »Konfekcija« v Komnu. Sedaj bo treba kar najhitreje osposobiti potrebne delovne prostore in urediti še nekatere formalnosti, da bo proizvodnja čimprej stekla.

—er

SEŽANA

Zadnji zbor volivcev, ki je obravnaval predlog družbenega načrta in proračuna občine za tekoče leto, je bil 14. t. m. v Sežani. Volivci so z zanimanjem sledili tolmačenju načrta odseka za gospodarstvo Zdravka Stoka in se zlasti zanimali za tiste dolgočele plana, ki predvidevajo delovne sile, letovanje otrok, organizacijo družbenega prehrane, varstvo otrok itd. O predlogu družbenega plana in proračuna občine, o katerem so doslej razpravljali vsi zbori volivcev, občinski politični in družbeni forumi ter sveti, bosta odločala oba zabora Občinskega ljudskega odbora Sežana na današnjih sejah, t. j. 18. marca.

Osrednja proslava Dneva žena v sežanski občini je bila v Sežani 7. marca. Podpredsednica društva za pospeševanje gospodinjstva Sonja Bregant je govorila o vlogi žene v borbi za njene socialne in politične pravice ter o njenem mestu v socialistični družbeni ureditvi. Na proslavi je ženam med drugim čestital tudi predsednik občine Janko Valentinič, nato pa še predstavniki občinskih družbenih in političnih organizacij. Kulturno umetniški spored so

izvajali pionirji, člani Svobode, orkester nižje glasbene šole ter člani delovnih kolektivov iz Tovarne pletenin, Telekomunikacij in Kraškega zidarja. Za izredno požrtvovalno delo so dobile pismene pohvale Društva za pospeševanje gospodinjstva v Sežani Sonja Bregant, Mirka Valentinčič in dr. Marija Jersergolj.

HRPELJE

Letošnja proslava 8. marca v Hrpeljih je bila pomembnejša kot druga leta, saj je imela poudarek na praznovanju 50. obletnice ustanovitve mednarodne organizacije žena. V kulturnoumetniškem sporedtu sta nastopila šolska mladina in ženski pevski zbor. Med družabno prireditvijo je bila razvedrilo igral domači jazz orkester.

Podobne prireditve so bile tudi v drugih krajih hrpeljske občine, tako v Hrušici, Obrovu, Materiji, Vrhpolju in Brezovici.

DIVAČA

Tudi v Divači so priredili proslavo v počastitev mednarodnega praznika žena z akademijo, na kateri sta nastopila moški in ženski pevski zbor ter pionirji z recitacijami. Po proslavi so se žene udeležile zakuske, ki se je zaključila s prosto zabavo.

JOŽE KOROŠEC

sestdesetletnik

Kodričeve mame ni več

in okolice Anica Godnič, v imenu ljudske oblasti in množičnih organizacij pa Alfonz Grmek.

»Zdrenova mama« je bila med prvimi iz vasi, ki se je priključila NOB, prav tako so aktivno sodelovali v narodnoosvobodilni borbi tudi vsi njeni sinovi.

Ob odprttem grobu sta se poslovila do pokojnice tudi mladinska godba na pihala iz Komna ter pevski zbor iz Dutovelj. Pokojnica zapušča pet sinov in tri hčerne ter njihove družine.

Kdo v Kopru bi si mislil, da je naš Jože danes dopolnil šestdeseto leto starosti? Vedno nasmejan in poln humorja je dobrodošel povsod, kamor prinese postojo Okrajnega odbora SZDL. Za njegovim vedrim nasmehom pa se skriva dolga in žalostna povest življenja proletarja-revolucionarja.

Jože Korošec se je rodil 18. marca 1900 v Boljuncu pri Trstu. Že zgodaj je moral s svojimi rokami poprijeti za delo v tovarni in na polju. Tako, ko se je vrnil iz prve svetovne vojne, se je pridružil naprednemu gibljanju delavskega razreda. Že leta 1919 ga namreč srečamo kot enega izmed najbolj zavednih sodelavcev tedanje socialistične stranke v Trstu. Zato je 15. maja 1921 udeležil demonstracij proti fašističnim volitvam v Boljuncu in takrat ga je bomba hudo poškodovala. Odtrgala mu je desno roko pod laktom in mu poškodovala vid in sluh. Od takrat se je posvetil propagandnemu delu in zbirjanju prispevkov za Rdečo pomoč. Do vojne je bil štirikrat zaprt, vendar mu je vedno uspelo dokazati, da je za fasište nedoložen.

Ze v prvih dneh narodnoosvobodilne vojne se je pridružil terencem. Bil je štiri leta požrtvovalen obvezalec, pa čeprav je bil invalid. Po vojni so ga zopet zaprli leta 1947, ker so ga osumili vohunstva. Ko je prišel iz zapora, se je preselil v Koper, kjer je bil v aktiven službi do svoje upokojitve leta 1956. Od takrat pa, tako pravi naš Jože, z veseljem opravlja kurirske službe honorarom, ker pa ne more živeti brez dela in brez stalnega stika z ljudmi, ki gradijo socializem.

Se na mnoga leta, Jože Korošec!

BOLENJSKI LIST

IMV — TOVARNA AUTOMOBILOV

Združenje proizvajalcev motorjev in motornih vozil Jugoslavije je na seji 3. februarja letos dokončno priznalo IMV Novo mesto za tovarno avtomobilov. S tem je združenje dejansko stanje le formalno potrdilo, saj Industrija motornih vozil Novo mesto živi, dela in se razvija že 4 leta. Priznanje pa je vseeno pomembno, ker naši tovarni avtomobilov zagotavljajo sredstva za uvoz tistih delov, ki jih v Jugoslaviji še ne proizvajamo.

Novo mesto je torej dobilo četrto jugoslovansko tovarno avtomobilov. Do zdaj so bile kot takšne priznane le TAM, Crvena zastava in FAP. IMV Novo mesto bo proizvajala dostavne avtomobile nosilnosti do 1 tone, v izvedbah Sanitet, Turist, Kombi in Servis. Zmogljivost proizvodnje bo dosegla še letos 5 avtomobilov na dan. Zmagla vztrajnega kolektiva je pomembna tudi v moralnem pogledu, saj je avtomobil IMV-1000 prvo vodilo domače konstrukcije v serijski proizvodnji.

S pogreba Kodričeve mame: sekretar občinskega komiteja ZKJ v Sežani Alfonz Grmek govori ob odprttem grobu

Naši jubilanti

JOŽEF KUZMIČ sedemdesetletnik

Mnogi prebivalci obmorskega pasnaškega okraja poznajo Jožeta Kuzmiča, kmeta iz Padne, ki bo 19. marca slavil svojo sedemdesetletnico. Predvsem ga poznajo tisti, ki so že pred vojno prebivali v teh krajih.

Po prvi svetovni vojni, ko je začel fašizem s svojimi pogromi v teh krajih, so se v Marezigah, Krkavčah in v Padni začela formirati napredna jedra. V enem izmed teh jader je takrat sodeloval tudi Jožef Kuzmič. Kot člana takratne Komunistične partije so ga napredni ljudje tega področja takrat srečevali na različnih posvetovanjih in zborovanjih, kjer je šril napredno misel. Seveda je bil fašistom kmalu trn v peti, zato so ga preganjati, bil je večkrat zaprt. Med narodnoosvobodilno borbo so ga zaprli in po nekajmesečnem prestajanju kazni v zaporu, so ga poslali v internacijo v Italijo.

Po osvoboditvi je Jožef Kuzmič vneto delal v organih oblasti, bil je predsednik krajevnega odbora ter član različnih političnih organizacij.

Tovarišu Kuzmiču čestitamo k njegovi sedemdesetletnici in mu želimo, da bi jesen svojega življenja zadovoljno preživel v naši socialistični skupnosti, za katero je s svojim dolgoletnim bojem prispeval svoj delež.

Prisrčne čestitke in še na mnoga leta!

JOŽE COTIČ petdesetletnik

Za nekatere ljudi pravimo, da gre do leta mimo njih. Nekaj podobnega velja tudi za Jožeta Cotiča, predsednika Občinskega odbora SZDL v Piranu, saj marsikdo izmed njegovih številnih znancev v prijateljev ne bo mogel verjeti, da bo Jože Cotič 22. marca stopil v šesto desetletje svojega življenja.

V Dornbergu pri Gorici se je 22. marca 1910 siromašni kmečki družini rodil fant, ki so mu dali ime Jože. Svoja otroška leta je prebijal tako kot vsi vrstniki njegovih let, le s to razliko, da je bil dostikrat lačen in da je že zgodaj moral iti v svet, da si je sam začel služiti kruhu. Leta 1932 je pobegnil v takratno Jugoslavijo, iskal kruha v različnih podjetjih in spoznal vso bedo proletariata.

Ze zaradi vsega zgornjega je bilo njegovo mesto v vrstah borcev za pravice do družbenega ureditev. Leta 1941 je začel delati za NOB, 25. marca 1942 pa se je vključil v prvo primorsko četo. Od takrat pa do osvoboditve je bil v različnih partizanskih enotah od komandirja do komisarja bataljona. Mnogi se še danes radi spominjajo partizana »Iztoka«, saj je bil mnogim dober bojni tovaris.

Po osvoboditvi je bil tovaris Cotič na različnih dolžnostih. Ceprav je rad zahajal v svoj rojstni kraj, kjer so mu Italijani zaradi sodelovanja cele družine z NOB požgali dom že leta 1942, vendar je večino povojskih

let preživel na koprskem področju. V zadnjem času je bil upravnik bolnišnice v Piranu, kjer je bil več let neumoren tako pri graditvi komune, kot v različnih političnih organizacijah. Januarja letos je bil izvoljen za predsednika občinskega odbora SZDL.

Stevilni prijatelji in znanci želimo tovariju Cotiču tudi v bodoče mnogo lepih uspehov, predvsem pa seveda želimo obilo zdravja in dosti plodnih let.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA P

OKRAJNA LJUDSKA UNIVERZA V KOPRU

Lep uspeh v petih mesecih

Za začetek letnje izobraževalne dejavnosti ljudskih in delavskih univerz v okviru ljudskih univerz je predvsem značilno, da so imele večji del vse ustanove že v septembru pripravljene svoje programe in da je bilo delo zaradi tega bolj sistematično kot v lanskem letu. K temu je prispomoglo tudi razumevanje političnih in oblastniških forumov in izkušnje iz dela v preteklem letu.

Svoje delo sta si ljudska in delavska univerza razdelili na posamezna področja. V okviru družbeno-ekonomskega in političnega izobraževanja deluje pri Okrajni ljudski univerzi šola za družbeno upravljanje, politična šola in politične šole po občinah. Mimo tega prirejajo tudi vrsto posameznih predavanj in ciklusa predavanj.

Sola za družbeno upravljanje pri Okrajni ljudski univerzi je začela redno delovati v začetku oktobra lanskega leta. Doslej je priredila sedem seminarjev, ki so trajali po 11 dneh. Namenjeni so članom delavskih svetov in upravnim odborom gospodarskih organizacij. Žal pa udeležba ni bila vedno takšna, kakor bi bilo želeno. Razumljivo je, da pomeni veliko nevšečnost in tudi gmočno škodo, vendar nekatera podjetja s takšnim »varčevanjem« hudo pretirajo. Analiza po podjetjih je pokazala, da so od sredstev, ki so jih namenjeni za izobraževanje članov svojih kolektivov, porabili za družbeno-ekonomsko in politično izobraževanje komaj 1,3 %. To kaže, da marsikje še niso prepričani o potrebi družbeno-ekonomskoga izobraževanja delavcev. Seveda bo treba takšen odnos korenito spremeniti, in bodo morale pri tem prisikočiti na pomoč tudi politične organizacije.

Na jesen so odpriły v okraju šest večernih političnih šol. Vanje se je vpisalo 172 slušateljev. Te šole delujejo v vseh občinskih središčih, razen v Hrpeljah, kjer pogovor je ustavitev ni bilo. Te šole naj bi postale sčasoma stalne ustanove za politično in ideološko izobraževanje. Razvijale naj bi tudi vrsto drugih oblik, kot so krožki, diskusiji, večeri o določenih temah, predavanja in seminari. Večerna politična šola v Kopru naj bi se pa postopoma razvila v osrednjo politično šolo v okraju. Njena naloga ne bi bila le neposredno izobraževanje slušateljev, marveč naj bi hkrati pomagala tudi ostalim šolah v okraju.

Večina občinskih in delavskih ljudskih univerz je prirejala letos vrsto posameznih predavanj in zaključnih ciklusov z ustreznimi temami. Doslej je bilo v okraju 149 predavanj, ki jih je poslušalo 11.400 poslušalcev. Na področju ljudskega izobraževanja orje ljudska univerza šele ledino, zato ni niti nenavadnega, da je bil začetek precej skromen in da se zdaleč ne zadovoljuje vseh potreb. Priredili so 21 tečajev, ki jih je obiskovalo 412 udeležencev. Sem sodijo zlaisti večmesečni tečaji za tuje jezike,

knjigovodstvo, strojepisje in tudi 5 tečajev za pridobitev kvalifikacije, ki jih je priredila Delavska univerza v Izoli. Kakšno potrebo je čutiti po izobraževanju takšne vrste, kaže najbolj zgornja anketa, ki so jo izvedli v 36 podjetjih, obrtnih obratih in zadrugah o zasedbi delovnih mest. Anketa je pokazala, da primanjkujejo delovnih mestnih, ki zahtevajo visoko kvalifikacijo (tve stevilke za posamezne panoge gospodarskih dejavnosti so izražene v povprečju), 53 % delavcev, mesta s kvalificirano delovno silo so zasedena le s 70 %, medtem ko pogrešajo na mestih za polkvalificirano delovno silo 47 % delavcev z ustreznim strokovno usposobljenostjo.

Vse do preteklega leta je bilo pojavljano izobraževanje glavnika oblik ljudskih in delavskih univerz. To je povsem razumljivo, če pomislimo, da terja takšna oblika najmanj priprav in da je tudi organizacijsko razmeroma nezahtevna. Z novo organizacijo ljudskih in delavskih univerz se takšnemu načinu izobraževanja niso odrekli, pač pa ga skušajo še izpopolniti, obogatiti in razširiti. Dejavnost na tem področju kažejo najbolje tle podatki: v okraju so imeli 76 predavanj in so predvajali 188 filmov, od tega 95 mladinskih. Te predstave in tudi predavanja so bila dobro obiskana, saj se jih je udeležilo več kot 20.000 ljudi.

V kratkem časovnem razdobju, od oktobra meseca sem, je dosegla ljudska in delavska univerza uspeh, ki ji ga lahko zavidamo. Žal pa farejo občinske ljudske univerze organizacijska in kadrovskva vprašanja. Do sedaj ima profesionalnega upravnika le LU v Izoli, polprofesionalnega v Kopru, Sežani — in Postojni, kjer so upravniki hkrati tudi tajniki občinskih svetov Svobod in PD. V ostalih občinah so upravniki ljudskih univerz honorarni. (sas)

Dolgo smo čakali na barvni ameriški film Sama Wooda KOMU ZVONI, ki je posnet po istoimenskem romanu Ernesta Hemingwaya. Zdaj ga bomo končno le videli na naših platnih. V filmu nastopata poleg drugih dobrih igralcev v glavnih vlogah Ingrid Bergman in Gary Cooper (na sliki). Film mu so očitali, da je eksponiral v ospredje ljubezensko zgodbo in ne španske državljanske vojne, toda to so do zdaj napravili še z vsemi filmi, ki so jih snemali po kaki znani literarni predlogi večjega formata

»Srečno pot, piši mi kaj . . .«

Peti letnik koprskega Učiteljišča je bil na tritedenski praksi — Razgovor z dvema dijakinjama in njuni vtisi iz Trnja in Pregarj

Dijakinje V. letnika našega Učiteljišča so morale na tritedensko prasko, da še pred zrelostnim izpitom dokažejo svojo učiteljsko sposobnost. Kraje so predlagali tovariši inšpektorji, dijakinje pa so se odločevali zanje po lastni izbiri. Nekatere so izbrale mesta, večina pa se je odločila za vas — in bile so bolj zadovoljne od onih prvih.

Ko so se poslavljale na avtobusni postaji, so si od srca želele: »Srečno pot in piši mi kaj...« Pa niso menda veliko pisale, kajti trije tedni so minili, kot bi mignil. In šele zdaj, ko so že doma, pišejo poročila za svoje pedagoge in inšpektorje, urejajo spomine in z mladostno navdušenostjo izmenjujejo vtise. Veliko

jih je, pestri so in spodbudni. Več vede povedati tiste, ki so bile na vasi in prišle tam v neposredni kontakt z otroki, starši, kmeti in vaškimi problemi sploh. Več kot tiste, ki so samo razširile svoje hospitacijske ure na vadnici in zavese mestne udružnosti.

Dve dijakinji V. letnika smo povabili v naše uredništvo in zgovorno sta nam opisali svoje vtise ob prvih poskusih učiteljevanja. To sta bili Yvonne Lovišek in Marija Male.

Yvonne — živahnova svetlostna dekle, doma z Goriškega — se je odločila za Trnje pri Pivki. Ni ji žal, še več, navdušena je.

— Zakaj ste se odločili za Trnje?

— Hotela sem na vas, ker se mi zdi, da pridem tam veliko bolj v stik

z ljudmi, se seznamim s problematiko naše vasi in s pravo nalogo učitelja, ki ne zaključi svojega dela v šolski učilišči. Vseč mi je tisti neposredni kontakt z otroki, starši, kmeti in vaškimi problemi sploh. Več kot tiste, ki so samo razširile svoje hospitacijske ure na vadnici in zavese mestne udružnosti.

— Pa je bilo vse tako, kot ste si našli v domišljiji?

— O ja, še veliko več. Bila sem naravnost navdušena. Tako lep vtis je napravilo name že to, da so me čakali na postaji v Pivki — učitelji Jože Pogačnik, ki mi je bil odlicen mentor. Potem lega Šole — na hribčku nad vasjo —, lep razgled na Nánoš in Snežnik, idealne izletne točke. Dvakrat smo bili na izletu. Prizetna presenečenja so se potem kar vrstila: Šola je lepo opremljena, ima telovadnično z orodjem, veliko učil, izvenšolsko življenje je kar živahno. Učila sem prvi in drugi razred. Malce težav so mi delate v začetku kombinirane ure spoznavanja prirode in družbe, toda pozneje so te najbolj uspele. Zato se mi danes zdi, da bi kazalo uvesti tak način se za druge predmete.

— Kateri predmet vam je bil najljubš?

— Ce naj govorim v imenu otrok — potem telovadba. Na urniku je vsak dan in to smo temeljito izkoristili.

— Ste prišli v stik z vaščani?

— V Trnju sta dva učitelja in uspelo jima je uresničiti trdno povezano med domom in šolo. Starši se zelo zanimajo za svoje otroke, nikoli se ne zgoditi, da otroci ne bi prinesli tistega, kar od njih zahtevajo v soli. Prisostvovala sem roditeljskemu sešanku, matere so samo sprožile nekatere probleme, šolski odbor dela dobro. Morda je bilo najbolj zanimivo na zboru volivev, ko so kmalu pozitivno razpravljali o kooperaciji, ki bo pospešila socializacijo na vasi.

— In otroci?

— Bili so pridni in nagajivi, živahni in ubogljivi, kup veselih spominov imam nanje. Ko smo se postavljali, spremili so me v Pivko, smo imeli vsi olzne oči, zdaj so mi že večkrat pisali.

— Torej nobene senčne strani?

— O pač. Otroci precej preklipajo in to je bilo edino, kar me je motilo pri njihovi prisršni neposrednosti in navezanosti na solo.

— In otroke?

— Bili so pridni in nagajivi, živahni in ubogljivi, kup veselih spominov imam nanje. Ko smo se postavljali, spremili so me v Pivko, smo imeli vsi olzne oči, zdaj so mi že večkrat pisali.

— Torej nobene senčne strani?

— O pač. Otroci precej preklipajo in to je bilo edino, kar me je motilo pri njihovi prisršni neposrednosti in navezanosti na solo.

— Ste prišli v stik z vaščani?

— V Trnju sta dva učitelja in uspelo jima je uresničiti trdno povezano med domom in šolo. Starši se zelo zanimajo za svoje otroke, nikoli se ne zgoditi, da otroci ne bi prinesli tistega, kar od njih zahtevajo v soli. Prisostvovala sem roditeljskemu sešanku, matere so samo sprožile nekatere probleme, šolski odbor dela dobro. Morda je bilo najbolj zanimivo na zboru volivev, ko so kmalu pozitivno razpravljali o kooperaciji, ki bo pospešila socializacijo na vasi.

— In otroci?

— Bili so pridni in nagajivi, živahni in ubogljivi, kup veselih spominov imam nanje. Ko smo se postavljali, spremili so me v Pivko, smo imeli vsi olzne oči, zdaj so mi že večkrat pisali.

— Torej nobene senčne strani?

— O pač. Otroci precej preklipajo in to je bilo edino, kar me je motilo pri njihovi prisršni neposrednosti in navezanosti na solo.

— Kakšna pa je sicer Šola?

— Na Šoli so štirje učitelji, imajo

(Konec na 8. strani)

Nabrojano

ZAKLJUČEN FESTIVAL JUGOSLOVANSKEGA KRATKOMETRAŽNEGA FILMA

Pretekli teden so zaključili v Beogradu prvi festival jugoslovanskega dokumentarnega v kratkometražnega filma. Prikazali so 40 filmov v konkurenči in 70 filmov izven konkurenčne. Prvi dve nagradi je žirija podelila Dušanu Povhui za film »Trije spomeniki« (Viba film) in Dušanu Vukotiću za risani film »Pikolo« (Zagreb film). Drugo nagrado je dobil Matjaž Klopičić za film »Na sončni strani ceste« (Triglav film). Za isti film je dobil Franc Cerar drugo nagrado za kamero. Prvo nagrado za besedilo je dobil Matjaž Bor za film »Trije spomeniki« za glasbo pa Alojz Srebotnjak za film »Tretja mednarodna grafična razstava«.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ansambel Mestnega lutkovnega gledališča iz Ljubljane se bo udeležil s Collodi-Buffanovim »Ostržkom« III. lutkovnega festivala v Nemčiji in obenem VII. kongresu mednarodne lutkarske organizacije UNIMA. Kongresa se bo udeležil še po en član lutkovnega gledališča iz Beograda, Zagreba, Sarajeva, Sibenička v Zrenjaninu. Lutkovnega festivala se bodo udeležila amaterska in poklicna gledališča iz številnih držav.

TEDEN JUGOSLOVANSKEGA FILMA NA NORVEŠKEM

Konec marca bo na Norveškem teden jugoslovanskega filma. Prikazovali bodo pet celovečernih umetniških filmov, in sicer »Miss Stone«, »Veter je pojental pred zoro«, »Vlak brez voznega reda«, »Ne obračaj se, sinko« in »H-8«. Razen tega pa tudi nekaj kratkometražnih dokumentarnih risanih filmov. Svečane otvoritve se bo udeležila delegacija jugoslovenskih filmskih delavcev.

STIRIDESET NOVIH ATELJEJEV

V številnih večjih mestih po vsej državi razpravljajo o problemih razvoja in dejavnosti likovne umetnosti. Pri tem ugotavljajo, da je povsed vzrok nedejavnosti in težavnemu uveljavljanju likovnih umetnikov pomanjkanje primernih ateljejev. Po zadnjih podatkih je preko 300 slikarjev in kiparjev, ki nimajo potrebnih potrojev za svoje delo. Zato so sklenili v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, da bodo začeli iz društvenih sredstev Zveze likovnih umetnikov graditi 40 novih ateljejev. S tem seveda se ni rečeno, da bo problem likovne dejavnosti zadovoljivo rešen.

SREČANJE MALIH GLEDALIŠČ

Od 27. marca do 3. aprila bo v Sarajevu srečanje malih gledališč iz raznih krajev države. Za razliko od Sterijinega pozorja v Novem Sadu, kjer nastopajo večja osrednja gledališča, se bodo srečala v Sarajevu malo in eksperimentalna gledališča z uprizorjanjem sodobnih in modernih del. Med drugim bodo nastopili Malo sceno jugoslovanskega dramskega pozorišta, Malo gledališče iz Sarajeva, »Atelje 212« iz Beograda, Komorna pozornica iz Zagreba in ljubljanski »Oder 57«.

Kratkemu filmu se je pri nas posvetilo predvsem podjetje Viba-film in je zato doseglo tudi na festivalu v Beogradu lepe uspehe. Odlikuje jih iskanje novih in zanimivih tem ter težnja po novem oblikovanju snovi. Na sliki vidimo prizor iz barvnega režiserja Ernesta Adamiča. Film so snemali na Koroskem in uspelo jim je ujeti na filmski trak star ljudski običaj.

IZ NAŠEGA LJUDSKOPROSVETNEGA ŽIVLJENJA

Nova gledališča premiera v Izoli

Minilo soboto so igralci izolske Svobode uprizorili tretje dramsko delo v tej sezoni. Tokrat so pokazali svojemu občinstvu Korenovi igro v treh dejanjih »Vohunka 907« Stane Skamen. Akcije na odru je smotrno razporedil, dal delu pravilen ritem in tempo in enotno uglašil igralski ansambel. Ni pa se mu posrečila izvedba Sarinih monologov — premišljaj. Svetlobni prehodi bi morali biti mehki, utemeljene.

Osrednji figuri Edwarda in Sare sta odigrala Miro Pavlica in Mira Kopičeva. Med njima in v njih se odigrala vsa drama, posebno pri Sari. Svoji vlogi sta bila oba igralca kos. Morda bi lahko Sari očitali le to, da je mestna v gesti pretiravala in še to gre verjetno na račun premierske treme, Pavlica pa bo moral popraviti svoje vokale.

Temu paru sta se priključila še Stane Peternel kot obvezčevalec Fritz Blächer in Viljem Tomšič v vlogi šefa obvezčevalcev Franca Lüweja. Oba sta svoji, sicer po avtorju manjši vlogi, dobro izvedla. Celotna predstava je zapustila pri publiku dober vtis. Želeli bi, da bi se izolski igralci spet kmalu predstavili v novim delom, posebno ker bo letos v Kopru in Izoli republiška revija dramskih amaterskih skupin. Škoda

TUDI V BANČNI SLUŽBI VSI POGOJI ZA UVEDBO NOVEGA NAČINA NAGRAJEVANJA

Prvi koraki in poskusi - brez recepta

Medtem ko se je v gospodarskih organizacijah že v veliki meri uveljavil sistem nagrajevanja po učinku in so na osnovi več ali manj dovršenih pravil skoraj povsem odpravili mezdne odnose, tega ne moremo trditi za upravno službo, kjer plačilni sistem še ni vskljen z našo socialistično ureditvijo. Sedanjih plačilnih sistemov v upravnih službah ima v glavnem centralistični sistem. To pomeni, da se sredstva skladov formirajo centralno, kar ne nudi nobene možnosti za boljše nagrajevanje, ker sedanj način trošenja teh skladov izključuje možnost ustvarjanja prihrankov, ki bi jih družba priznala za osebne dohodke.

Tudi v bančni službi še nima izdelanih instrumentov za stimulativnejše in predvsem pravičnejše nagrajevanje, in niso redki primeri, da so s sedanjim sistemom močno prizadete v prvi vrsti visoko produktivne podružnice, med katere sodi brez dvoma tudi koprska podružnica NB. Tu so imeli pretekli teden prvo širše posvetovanje, ki se ga je med drugimi izvedenci tega denarnega zavoda udeležil tudi direktor ekonomsko tehnične direkcije pri centrali NB v Ljubljani, Marijan Materl. V svojem izvajanju je tovariš Materl uvodoma opozoril na sklep 16. plenarne seje SZDLJ, da se tudi v denarnih zavodih

Razveseljiv napredek

Prostovoljno gasilsko društvo v Ilirske Bistrici je na občnem zboru pregledalo delo članov v preteklem letu. Društvo ima preko 100 članov, od teh je nekaj nad 40 aktivnih. V lanskem letu so nastorili pri 27 požarih in tako obvarovali večjo premoženjsko vrednost. Precej pozornosti so posvečali tudi preventivi in s tem občutno znižali število požarov, saj je bilo lani najmanj požarov od vseh povojnih let. Težave so imeli z gozdнимi požari, ki so večkrat izbruhnili v poletnem času. Sedaj so tudi na tem področju dosegli znatne uspehe. K temu so precej pripomogla tudi predavanja in predvajanje filmov.

Zaslужena nagrada

Strelska družina v Ilirske Bistrici je te dni prejela od Strelške zveze Slovenije dve zračni puški kot nagrado za doseženo drugo mesto na republiškem tekmovanju v streljanju.

Tole je zgoda, kakor jih toliko piše življenje. Piše jih vsak dan, le da poredko ali nikoli ne zagledajo belega dne v listu ali knjigi. Beden povratnik, razočaran in izčrpan, skešan in spokoren, toda bogatejši za hudo izkušnjo, mi je tole svojo povedal. Prosil me je, naj jo napišem, da bi bila neizkušenim v svarilo in opomin. Nič nisem otežal, nič dodal ali spremenil: kakor sem jo slišal, tako vam jo posredujem...

Marjan je bil med njivami in vignograji proti magistrati, ki v Rijani drkne v dolino. Avgust 1958. V prelepotoletno jutro so pod rahlimi meglicami žuboreli in šumljali drobeni valovčki. Vmes je bilo slično zvrganje ptic in skoraj neopazno šeleštenje listja po drevju ob vodi. Vendar pa vse to fanta ni nič zanimalo. Z njej je strigel po drugačnih šumih in glasovih: po trdih korakih, ki bi utegnili priti od kokerdi.

Med redkimi hišami je bilo sem in tja slišati lajež psa, rototanje verig in lesensih čebrov ali plotčevinastih veder; po kmečkih dvořiščih se je prebujal nov delovni dan. Marjan je dosegel cesto. Vse je bil dodobra premisil. Nad njim je kot Damoklejev meč visela osobda. Se sedem mesecev. Prestano ni bilo nič v primeri s temi sedmimi meseци. Ze res — to je moral priznati — kazen je bita zaslужena in še mila zaradi mladosti in vseh drugih olajševalnih okoliščin. Toda zdaj? In vsi domači, pa dekleta in vse drugo? Nak, raje se bo vsemu temu izognil. Dokaj časa je tehtal v sebi ta sklep, ga obdeloval v mislih, dokler se mu ni izoblikoval v trden načrt. Danes ga bo izvedel.

Na avtobusni postaji je pričakal prvi avtobus in se zapeljal v Koper. Poopravil je nekaj zadev, bil na zdravniškem pregledu in se javil tudi na Oddelku za notranje zadeve, kjer so mu povedali, da bo moral že dva tedna nastopiti izdrževanje kazni. Pri Putniku je dvignil po načelu sovaščanov tudi obnovljenje propustnice zauje, se usedel spet na

začne z uvajanjem novega sistema nagrajevanja. Prve ugotovitve medbančne komisije pri glavnih centrali NB v Beogradu in ugotovitve šestih podkomisij pri republiški centrali v Ljubljani so v svojih studijih o načinu nagrajevanja po učinku v bančni službi že ustvarile pogoje, ki bodo služili za osnovo v začetni fazni sprememb sedanjega plačilnega sistema. To sprememb je pričakovati najprej v oddelkih oziroma dejavnostih bančne službe, kjer se da učinek dela nesporno meriti (razne delavnice, tiskarnje in podobno), sicer pa bodo komisije pri podružnicah v svojem delokrogu poskušale najti in proučiti nov sistem nagrajevanja posameznih delovnih mest samostojno. Menijo, da bodo uspeli po predhodni osvojitvi osnovnih principov tudi v koprski podružnici NB najti že v doglednem času primerno obliko nagrajevanja, odvisnega od obsega dela posameznih delovnih mest.

Tovariš Materl je opozoril, da bo treba pri postavljanju norm skrbno paziti, da povprečja ne bodo preveč ohlapna ali preozka. Seveda bodo v nov sistem nagrajevanja vključeni tudi drugi elementi, kot na primer pobuda za boljši sistem in organizacijo dela, medtem ko bi bili vodilni uslužbenci premirani po uspehu svojih skupin.

Naj opozorimo, da so v koprski podružnici NB proučevali že na treh sejah gradivo, ki so ga dobili od državne in republiških bančnih podkomisij. Kljub začetnim težavam se vsi uslužbenci navdušujejo za to pobudo, ker se bodo ob vseh ostalih ugodnostih lahko izognili tudi nadurnemu delu.

(bb)

Motiv iz tako imenovane Sibirije v Ilirske Bistrici: ob kristalno čistem izviru reke Bistrica stoji starodavni mlini in žage — kakor za časa Valvasorja, ki je prav tem mlinom v svoji »Slavi vojvodine Kranjske« posvetil dokaj prostora

Tovariš Materl je nakazal eno izmed možnih poti, ki bo verjetno ostala ključ za nadaljnje delo. Po tem predlogu naj bi podružnica NB na podlagi obsega dela in števila zaposlenih napravile zaključke, katera delovna mesta pridejo v poštev za delo po učinku. Šele na osnovi teh zaključkov bo moč izdelati pravila oziroma normative, po katerih bo razen zajamčenih prejemkov upoštevan tudi gibljivi del plače. Ta bo torej bistvenega pomena za uslužbence, ker bo odvisen od uspeha pri delu, od štednje z materialom, odpravljanja napak itd.

Nova osrednja gozdarska šola Slovenije v Postojni ima vse potrebne najsodobnejše učne pripomočke, s katerimi so opremljeni kabineti in učilnice

NA KOLENIH po blatu za skorjo kruha

autobus in se odpeljal na Kozino. Popil je za stovo še kozarec vina v restavraciji Jadran, nato pa jo je mahnil proti Krvavemu potoku — sosedovo propustnico v žepu. Približno enaka starost in videz, enaka prizmka, le ime je drugo. Toda po tem ga niso spraševali in kmalu se je znašel onkraj meje na Pesku. Zdaj je bilo igrača, priti v Trst k sestri in teti, ki sta mislili, da je prišel Marjan le na enodnevni obisk k njima. Pustil ju je v tej zmoti.

Naslednje jutro je obiskal begunsko taborišče. Hotel si je prej ogledati, preden se javi za bivanje v njem. Po daljšem iskanju je le privabil do Sveti Sobote ali San Sabbà, kjer pravijo kraju domači Italijani. Pred taboriščem je Marjan naletel na nekaj skupin mladeničev, ki so govorili v vseh jugoslovanskih jezikih. Pridružil se je na stopu neki skupini in jim povedal, da nameščava ostati v Italiji, kamor je pravkar prispol. Se preden so se dobro pozdravili, so ga že spraševali, če ima kaj cigaret. Dal je vsakemu eno in poznanstvo je bilo sklenjeno. V skupini je padel Marjanu v oči visok, črn mladenič — pozneje je izvedel, da je iz Makedonije. Hlastno je vlekel dim vase in na Marjanovo vprašanje, kako je kaj v taborišču, mračno dejal:

»Dragi kolega, nisem si nikoli predstavil, da bom moral kdaj tako ponjevalno čakati s poročje v roki na teh nekaj makaronov.« Ni se dobro izgovoril, ko ga je ostro napadel neki drugi sobesednik iz skupine:

»Ce je žal, ker si tukaj, se lahko takoj izgubiš nazaj v komunistično Jugoslavijo. Tam kritiziraj, kolikor hočeš. Takšnih tukaj ne potrebuješ! Pazi, kaj govoris — tukaj nisi nič boljši od kateregakoli izmed nas in se ni treba prav nič delati vaznegata!«

Na trgu Oberdan je stopil na trolebus, ki ga je odpeljal na trg Vol-

pogovor je seveda koj zamrl. Marjan se je potri poslovil, zakaj pripravi viis ni bil nič kaj prijeten. Kaj sele bo? Dogovoril se je z Makedoncem, naj ga naslednji dan ob dveh popularnih počak na istem mestu in odšel nazaj v mesto. Tam se je sesel s svojo mlajšo sestro, ki je prav ta dan tudi prišla v Trst. Izročil ji je sosedovo propustnico in ji povedal, da se ne bo vrnil nikoli več domov. Sestra je zajokala, da bi se je kamen usmiali, Marjan pa je zakrnil svoje srce, se grobo poslovil in že odhajajoč naročil se pozdrave za mamo in domače. — — —

Zdaj se je stvar hitro odvijala. Prespal je pri sestri, naslednji dan pa je šel spet pogledat pred taborišče. Tamkaj se je ob dogovorenem času sešel z novim prijateljem iz Makedonije. Ugovoril je, da mu je imen Vladimir. Po kratkem razgovoru je to opozoril Marjanja:

»Pazi, da te ne bo kdo prijavil policiji. Oni nasilne je včeraj po tvojem odhodu dejali, da si gotovo kakšno postopek pripravljajo.«

Marjanu je skoraj vzelo sapo. Ni si mislil, da se bodo stvari tako zapletile. Hotel si je prej vse ogledati, se še malo poveseliti svobode, počakati se nekaj dni in se še nato, v skrajnem primeru, javiti v taborišče. Dogodki pa so ga prehiteli in zato je sklenil, da ne bo več odlašal, ker se je bal, da ga morda ne bodo hotel sprejeti, če bo kaj steponišil. Zato se je vrnil k sestri in nato k teti ter se od nju poslovil. Pustil ju je v prepričanju, da odhaja domov. Kljub trdnemu sklepu in poročenim mostovom za seboj pa ga je vendarle ob slovesu zmagala ginenost in skoraj bi zajokal.

Na trgu Oberdan je stopil na trolebus, ki ga je odpeljal na trg Vol-

maura. V malem gostišču je popil še pomarančevček, nato pa se je s težkim koraki napotil proti begunskemu taborišču San Sabba. Vstopil je v policijsko postajo — zdaj že ni bilo več mogoče nazaj. Pozdravil je debelega policista v temni uniformi in mu povidal, da je pribeljal iz Jugoslavije. Izročil mu je svojo osebno izkaznico. Debeluh jo je nekaj časa ogledoval, si nekaj zapisal, nato pa poklical drugega policista:

»V karanteno z njim! Ta je nov.«

Pravo kasarniško dvorišče. Sel je s svojim spremiščevalem po razbitem tlaku in spotoma začudeno ogledoval razbitje stavbe na levem in desni strani. Na dvorišču in po oknih brez stekel, oblitih z rijavo lepenko, pa je bilo polno mladih ljudi, ki so rado vedno zjali v novega prišanca.

Karantena je bila dolga soba z dvema vrstama mrežastih postelj brez slaminja. V sobi je bilo že okrog dvajset »političnih beguncov« Marjanove vrste. Ležali so po posteljah in se pojavljali. Marjan je stopil do odkazane postelje in sedel na klopič ob njej. Tedaj se je naglo dvignil dolgin z bližnjo posteljo in stopil k Marjanu. Ostro in važno ga je pogledal — in že je začelo prvo javno zasljevanje v taborišču:

»Odake si ti došao?«

Toda Marjanov odgovor da je Slovenc, je očitno poparil izpravevalca, zakaj takoj je začel zabavljati:

»Slovenci so vsi barabe. Pristaši Srbov so, proti Paveliću in hrvatski državi. Vsi so za Jugoslavijo, da bi jih zlodej!«

Na Marjanu in še manj zakrnjenemu Pavelićevemu pristašu je bilo znano, da je botra Smrt že tiščala svoje koščene prste krvavemu poglavniku za vrat v nekem španskem samostanu v Madridu, kamor je smrtno preplašen pribeljal iz Argentine, preoblečen v meniga. Kljub te-

tudi gozdar pri svojem delu bolj sproščenega in ne bo škodoval niti poljedelstvu niti živinoreji. Osnove za kraško gospodarstvo morajo biti: drevo in melioriran pašnik, umna živinoreja in razumno gozdarstvo.

Delo gozdarja na Krasu je še posebno občutljivo, ker mora kraške prebivalce venomer prepričevati, da sodelovanje z gozdarjem ne pomeni kratenje njegovih pravic, marveč bodo imeli od njegovega dela največ koristi oni sami. Kadar nam bo uspelo zbljati miselnost kraškega prebivalstva z gozdarjevo, bo pol dela že opravljenega.

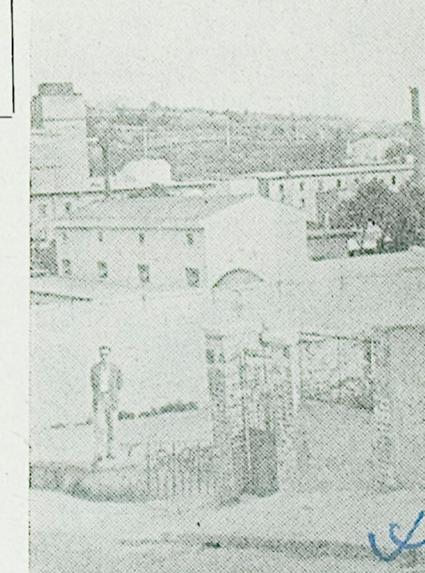
Viljem Kindler

Beseda o gozdovih in gozdarjih

Strokovni usposobljenosti gozdarstva kadra pri občinah še vedno posvečamo premajhno pozornost. Marsikje je moč naleteti na grobe pomanjkljivosti in celo na primitivizem. Ker si gospodarstvo z gozdomi pri občinah še utira pot, je treba posvetiti temu vprašanju toliko pozornosti, kolikor ga po svojem velikem pomenu za naše gospodarstvo tudi zasluži.

Pri gozdarjih in splošnogospodarskih vprašanjih prispevajo gozdarji svolj levji delež, vendar znamo še premalo ceniti pomen njihovega dela in njihovih nalog. Ponekod opravljajo to delo ljudje, ki niso le neizkušeni, marveč tudi strokovno kar se da slab poškodovati. Celo med gozdarjimi strokovnjaki je moč najti ljudi, ki vidijo v gozdarjih pril občinah le nekakšno nujno zlo in se jim zaradi tega sploh ne zdi važno, kdo takšno mesto zasede.

Ponekod gospodario z gozdovi pač v skladu s trenutnimi potrebami in

Begunsko taborišče pri Sveti Soboti (San Sabba) v Trstu

mu je začelo Marjanovo skrbeti: če je že v karanteni takšno, kako je potem šele v taborišče, kjer puščajo ljudje prosto pot svojim političnim in drugim strastem? Premlad je bil Marjan in premalo je vedel o teh rečeh, da bi bil pripravljen na vse tisto, kar ga je še čakalo. Kdo ve, če bi se bil odločil za usodni korak, če bi bil vedel za vse trpljenje in poniranje, ki ga je čakalo na trnovi poti v neznanu. Tako pa je v svoji mladostni neskrbnosti kljub vsemu premisljevanju in ugibanju, kaj mu bo prinesel jutrišnji dan, le zaspal na brandi v karanteni.

Prihodnjic: Prodan človeški ponos. Zavestna laž in izdaja. Nit materina botečina. Pot v neznanu življenje. V taborišču Bari in Capua. Trgovina z belim blagom. Dopolnjena bolečina in rešitev.

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK

BOLJŠI ČASI TUDI ZA POTROŠNIKE IN LJUBITELJE SADNIH SOKOV?

Proizvodnja sadne kreme na veliko

Zanesljivo lahko trdimo, da je potrošnja sadnih sokov pri nas še vedno premajhna, čeprav smo začeli z veliko akcijo za uvajanje teh zdravih snovi v našo prehrano že pred nekaj leti. Kdo so torej vzroki, da bogate sadne letine čestokrat registriramo samo v našem tisku, sadje pa gnuje in proizvajalci ga pokladojajo živini, ker slabu organiziranu kupoprodajno mrežo često ne zmore niti solidnega posredovanja presnega sadja?

Praksa kaže, da je naša predelovalna industrija doslej zavrala slerno pobudo za obsežnejšo proizvodnjo sadnih sokov, ker so razen visokih proizvodnih stroškov imeli povsod pomisleke še na embalažo, prodajno mrežo in podobno. Tako je ostala proizvodnja brezalkoholnih pičaj slabo nadomestilo za sadne sokove in domena manjših obrtnih podjetij, ki ob svoji redni proizvodnji zastopajo to industrijo z revnim izborom oranzad in podobnih osvezilnih pičaj. Povečini tudi cena teh izdelkov ni bila sprejemljiva za potrošnika, ob tem pa še ugotovitev, da domala vsi taki obrati uporabljajo neprimerna in zdravju škodljiva baryvila.

Zato je toliko bolj razveseljivo smelo zasnovan načrt »Hladilnice Koper« v Dekaniji, ki naj bi postala glavni proizvajalec in osnovni obrat za proizvodnjo sadnih sokov v Sloveniji. Vodstvo Hladilnice je že predložilo elaborat za rekonstrukcijo hladilnice in izgradnjo prizidka za predelavo sadja ter določilo v ta namen 140 milijonov dinarjev investicij. Stvar je torej resna in upravljeno lahko pričakujemo, da bodo načrt tudi izvedli.

»Hladilnica Koper« se bo po tem

načrta usmerila ob svoji osnovni dejavnosti tudi na sodobno proizvodnjo sadnih krem iz vseh vrst sadja (jabode, česne, višnje, breskve, marelice, paradižnik itd.). Predelana sadje oziroma sadno kremo z oljanjeno vrednostjo vseh osnovnih snovi in sestavim bodo vlivali v posebne kalupe. Z zmrzovanjem bodo omogočili enostaven transport v termoizoliranih vozičkih čisto ne zmore niti solidnega posredovanja presnega sadja?

Ker se »Hladilnica Koper« želi izogniti visokim stroškom za embalažo in ustavljanju lastne trgovske mreže, bo nastopal le kot proizvajalec, vse ostalo pa bo opravil kooperant Ljubljanske mlekarne, s katerimi ima Hladilnica že podpisano pogodbo o sodelovanju. Kot znano, imajo Ljubljanske mlekarne že odlično organizirano trgovsko mrežo oziroma polnilna središča in torej idealno možnost, da vključijo v svoj asortiman še sadno kremo, povsem soroden artikel svoje proizvodnje. Razen tega imajo Ljubljanske mlekarne tudi vso potrebno strojno opremo, predvsem parne naprave za pranje steklenic in pasterizacijo sadnih sokov. Ker bodo sadno kremo prevažali v že urejena polnilna središča in zamrznenem stanju in odpade torej ves ostali balast (steklenice, zaboje) — doslej največja ovira pri podobnem transportu — lahko govorimo o idealni ekonomski organizaciji. Tako bodo že odmaznjeno sadno kremo polnilni steklenice vele v polnilnih središčih, ki imajo svoje odjemalce oddaljene največ 50 kilometrov. To bo vsekakor zelo poenostavilo tudi vprašanje embalaže, ki bo na stalni krožni poti.

Razen tega pa bodo Ljubljanske mlekarne proizvajalec sadno kremo

tudi samostojno, predvsem iz sadja, ki je »Hladilnici Koper« težje dostopno (borovnice, rize, maline...), kar bo oba kooperanta v vzajemnem delu in dopolnjevanju še bolj povezano. Za zaključek še pripomba, da imajo Ljubljanske mlekarne podoben dogovor, tudi z nekaterimi proizvajalcem koncentratov bistrih sadnih sokov (Fructal, Sentič in Slovenske gorice), ki jih bodo razvajali po istem sistemu kot sadno kremo. Tudi takaj bodo redčili koncentrat z vodo, CO₂, in ostalimi dodatki ter ta dokončni izdelek polnil v stekleničke. Ker je koncentrat v razmerju z dodatki 1:2, torej ni težko ugotovljati, kako preprost bo transport tudi v tem primeru.

Ali iz popolnjen sistem proizvodnje in organizacije prodaje sadnih sokov zares obeta dokončno rešitev proizvodnje sadnih sokov? Pri vodstvu »Hladilnice Koper« nimajo nobenih resnejših pomisilkov glede uspešne izvedbe zasnovanega načrta, ker so s kooperantom — Ljubljanskimi mlekarji — upoštevali vse okoliščine. Zato lahko po dolgoletnih brezupnih poskusih pričakujemo, da v bodoče pridelovalci sadja ne bodo spraševali: »Kam s sadjem?«, prebivalci mest, industrijskih središč ter pasivnih krajev pa: »Kje je sadje?« Bojda bo takšni obliku sadna krem tudi odlična surovina za sladoto in sadna kaša, naj bi postala v kombinaciji z mlekom obvezni sestavni del hrane za dojenčke, kar so v mnogih naprednih deželah že uveljavili.

In cena? Po realni kalkulaciji ob upoštevanju vseh proizvodnih in transportnih stroškov, naj bi stala steklenica z vsebino 2.3 del motnega sadnega soka, ki je odlična in zdrava piča, za potrošnika le 42 dinarjev!

Za zaključek naj omenimo še mnenje Okrajnega zavoda za napredok gospodarstva v Kopru: — ZPG in RK, ki že vsa leta propagirata vrednost in potrebo sadnih sokov na način prehrani, pozdravljata zdravo pobudo »Hladilnici Koper«. Posebno še, ker gre v tem primeru za polnrede sokove, kajti gostišča razpolagajo sedaj le z umetno pripravljenimi brezalkoholnimi pičami, katere cene so občutno previsoke. Najpripomimo, da se bo tudi ZPG skupno z Rdečim križem in kmetijskimi zadružnimi pridružil napornom za čimvečjo in cenenou proizvodnjo sadnih sokov in bo v centrih za predelavo sadja v sokove, predvsem na podeželju, poskušal v najkrajšem času dvigniti potrošnjo te cenene in zdrave pičice. (bb)

Kot po vseh naših krajih, so tudi v Postojni slovesno in prisreno proslavili 8. marca, mednarodni Dan žena. Proslave so bile v podjetjih in ustanovah. Na sliki: s proslave kolektiva podjetja LIV v jamski restavraciji

SREČANJA

(Zapisek ob Dnevu žena)

Dvorana ObLO Koper je polna. Tovariš predsednik pozdravlja in čestita. Ob steni je dolga miza, na njej prigrizek in cvetlice. Čaše trčijo: »Na zdravje!« V prsih nam je toploto. Marsikatera med nami obuja spomine na čas, ljudi, s katerimi jo veže tovarištvo ali priateljstvo, na huda vojna leta, ki smo jih preboleli vsaka po svoje v partizanih, internacijah in zaledju.

Tu med nami je tudi Zmaga, stara partizanka. Prvič sva se srečali pred 16 leti, januarju leta 1944 v Zapotoku... Vse je bilo v snegu. Strojnica so regljale, okrožni komite pa je kljub temu zasedal. Vsi smo vedeli, da je vojna huda stvar in vedeli prav tako, da brez boja ni svobode. Zmaga je takrat prišla iz vojske na teren. Oba sva bili članici komiteja. Nihče ni mogel takrat vedeti, kam nas bodo vodila parti-

zanska pota. Vsak je odšel na svoje področje. Vojna je divjala, čas je tekel počasi in kljub strejanju in žrtvam smo bili vsak dan bliže svobodi, ki je končno prišla in nas — razstavila...

Leta bežijo. Pet, deset, petnajst. Za eno življenje veliko. Vmes pa so še velike in majhne težave, ki jih prinaša povojsna doba. Družba, ki smo jo tudi me pomagale ustvariti, se razvija, krepi gospodarsko in kulturno.

»Izboljšati moramo še bolj življenski standard za vse državljanje,« je dejal v svojem govoru tovariš Bertok. Tovarišica Milojka, predsednica Ženske zveze, pa je izjavila, ko se mu je zahvalila za sprejem: »Žene se bomo borile tudi za boljše odnose med ljudmi!« Čaše so trčile in tam v sredi, v prvi vrstah je stala partizanka Zmaga, ki sem jo tu ponovno srečala po 15 letih. Objeli sva se prisrčno, kakor da bi vso do dolga pot prehodili skupaj in se spomnili prvega srečanja.

Dan žena. Povsod cvetje: vse polno nageljnov v šopkih, vazah in gumbnicah. Tu so znani obrazi partizank: Jole, Milka, Franka, Darinka, predstavnice šol, domov in tovarn. Skratka žene, ki so gradile včeraj in gradijo danes boljšo bodočnost.

Stanka Vilhar

»Srečno pot, piš mi kaj...«

(Nadaljevanje s 5. strani)

pujejo kakovosten in cenen detergent OSKAR in upajo...

Medtem je naposled prišla tudi Remza Ridjal. S soprogom, ki je prav tako uslužbenec, sta nosila mreže, polne živil. Po delu v telefonski centrali jo namreč čakajo še gospodinjski opravki.

»Kaj Vas je dovedlo do tega, da ste pričeli kupovati detergent OSKAR?« smo jo vprašali, ko se je fotoreporter pripravljal, da bi jo slikal.

»Ze prej sem kupovala detergente. Ko pa sem videnela reklamo za detergent OSKAR tudi v prodajalni »Save« tu blizu, sem kupila nekaj zavitkov...«

»Ste zadovoljni?«

»Sem. Zelo dobro pere, kar pa je tudi zelo pomembno — ne razvrede rok. Tako sva z OSKARJEM kaj hitro postala dobra prijatelja. Že v četrtem ali petem zavitku pa sem našla sliko bakle.«

»Za kaj vse uporabljate Oskarja?«

»Najprej sem ga uporabljala le

šla slko BAKLE. Tako je bila oddana spet ena vstopnica mariborske tovarne ZLATOROG za BREZPLAČNO POTOVANJE NA OLIMPIADO V RIM avgusta letos!

To presenečenje je prineslo veliko veselje v majhno družino, ki živi v Skenderiji 20 v Sarajevo. Več! Ko smo pričakovali srečno dobitnico, so tudi njeni sosedje kaj živahno razpravljali o dogodku. Stevilni namreč ku-

za pranje perila, kasneje pa sem ugotovila, da dobro pomiva tudi posodo, steklo, vrata, okna.«

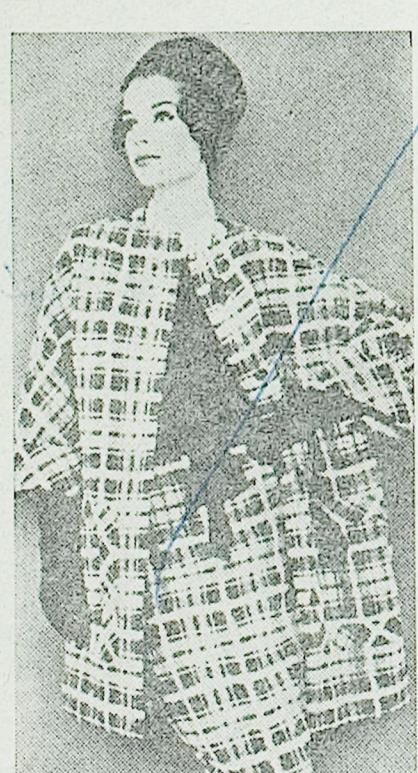
»Ste zadovoljni, da si boste ogledali olimpijske igre v Rimu?«

»Kako bi ne bila! To bo hkrati moje prvo potovanje v inozemstvo. Veste, moj mož rad hodi na tekme. Jaz nimam preveč časa, vendar sem redna bralka športnih rubrik.«

Ob slovesu smo ji zaželeli še prav srečno pot!

Trije tedni so minili, ure so bile morda kdaj dolge, toda tedni so bili kratki. Tovariši inšpektorji so bili zadovoljni, povedali so napake in povaljili uspehe. »Tovarišice« so postale spet učenje, sedijo v šolskih klopek in v mariskaterji glavici že straši misel na zaključni izpit — na maturo. Toda praksa je pokazala, da so sposobne in zmožne in upajmo, da pri teoriji ne bodo odpoved-

Z. L.

Spomladanski komplet iz močno karištrega blaga, ki pristoji zlasti mladim in vittkim. Ce pa katerekoli od teh odlik nimate, je bolje da si za tak model izberete bolj umirjene in solidne barve

tb

RIBIŠKA ŠOLA V PIRANU ALI IZOLI?

Razlogi za - in proti - selitvi v Izolo

Ni težko razumeti, da se v Izoli močno potegujejo za preselitve piranske ribiške šole v njihov ribiški center, kjer bo že v doglednem času vzniklo ob podjetju »Riba« novo ladjevje kombinata Delamaris. Na prvi pogled je ta zahteva tudi povsem utemeljena in le malokdo, ki mu je za nadaljnji napredek našega ribištva, bi si upal trdit nasprotno. Vendar ima kot vsak podoben primer tudi ta — »ribiški« zvon — dve plati.

Najneje stališče neposredno zainteresiranih v Izoli: v kombinatu Delamaris, kjer gradijo lastno ribiško floto, ki bo imela konec leta 1961 okrog 21 lovnih in najmanj dve prevozni ladji, imajo hude skrbi s kadrovanjem; upoštevati je namreč treba, da tvori posadko ene plovne enote 10 mož, samih kvalificiranih mož. V tem primeru gre torej za najmanj 210 kvalificiranih ribičev oziroma strojnikov. Trenutno sicer imajo popolne posadke za osem ladij, vendar pretežno starejši kader z juga, torej ljudi, ki bodo prej ali slej iskali zaposlitev v svojih krajih, če se jim bo le nudila priložnost. Če ob tem upoštevamo še neprimerno večje potrebe ribiškega podjetja »Riba«,

zares lahko razumemo zaskrbljenost Izolčanov. Bojda so zato v svojih načrtih že tako daleč, da pripravljajo celo prostor ribiški šoli.

Klub temu pa vsa stvar še ni tako daleč, da bi se lahko zavzemali za tako ali drugačno rešitev — posredujemo pač samo mnenja in predloge, zato menimo, da ne bo napak, če slísimo tudi prve piranske odmeve na naslovni vprašaj.

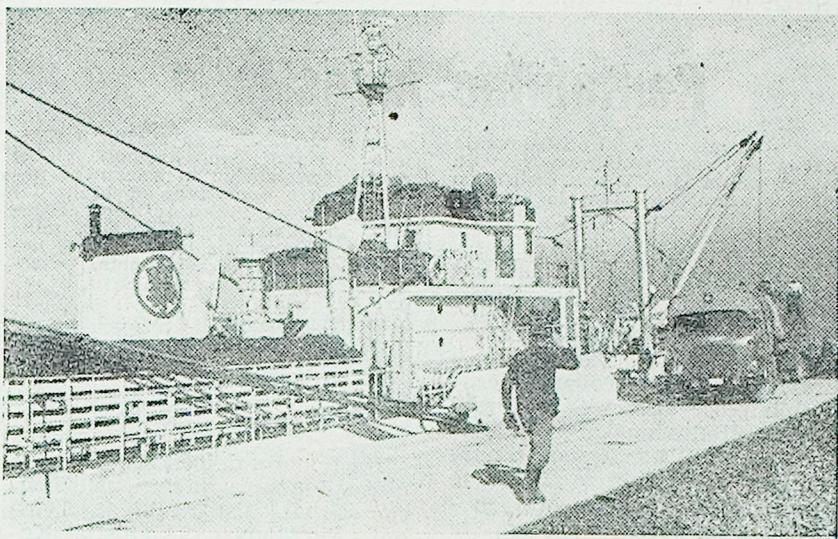
Vse kaže, da rešujemo to vprašanje brez povezave in upoštevanja vseh ostalih okolnosti, ki govorijo proti selitvi naše šole, je odgovoril na to vprašanje predavatelj na ribiški šoli Pavle Lukin. Sicer pa smo zasledili to stvar samo v tisku in si je zares ne moremo tolmačiti drugače kot tako.

Torej: zopet se moramo vrniti na problem kadra — tokrat ne ribiškega, ampak predavateljskega, ki ga klub obsežnemu učnemu načrtu ribiške šole in še obsežnejšemu predmetniku (32 predmetov!) sestavlja trenutno samo trije stalni predavatelji, vse ostalo pa dopoljujejo profesorji Pomorske srednje šole. Le požrtvovalnemu delu teh predavateljev, brez katerih si ni mogoč zamisljati obstoja ribiške šole, gre zahvala, da ne tripi pouk. Očitno je, da bi se v primeru preselitve ribiške šole v Izolo zaradi krajevne oddaljenosti vsi predavatelji PSS morali odpovedati nadaljnemu sodelovanju na tem zavodu, kar bi brez dvoma bilo usodno za obstoj ribiške šole. Povsem nemogoče pa je, da bi lahko vsaj v doglednem času računali na boljše pogoje kadrovanja. Sedanji kombinirani pouk najbolj zgovorno ilustrira veliko pomankanje strokovnjakov za tovrstne šole, saj imajo nekateri predavatelji celo 42 in več ur pouka tedensko.

V piranski ribiški šoli se trenutno izobražuje 49 mladih ribičev — v ribiškem in strojnem oddelku. Od letos naprej traja šolanje tri leta, zato ni treba poudarjati, da bo v bodoče strokovna izobrazba mladega ribiškega rodu še boljša, seveda v primerem okolju in pod določenimi pogoji. Zato

upravičeno navajamo mnenje tovariša Lukina, ki vidi najboljši izhod v preselitvi ribiške šole v bodoči pomorski center, kjer bi ob Srednji in Višji pomorski šoli, ob sodobno urejenem akvariju ter oddelkih in kabinetih za navtični in strojni pouk, imeli mladi ribiči najlepšo priložnost temeljitega teoretičnega in praktičnega izpopolnjevanja. Vodstvo Pomorske srednje šole v Piranu bo verjetno pri novogradnji upoštevalo to potrebo; sicer pa upamo, da bo že v bližini prihodno sti moč zaključiti načelo vprašanja z naslovom — rešeno!

(bb)

Te dni sta v Kopru kar dve japonski ladji za ribolov na visokem morju. Ob iztovarjata tunino za naše predelovalno ribijo industrijo v Izoli. Japonske ladje so že skoraj vsakodnevni pojav v Kopru.

POMEMBNO POSVETOVANJE ZAINTERESIRANIH GOSPODARSKIH KROGOV V KOPRU

O poslovanju novega pristanišča

Pred dnevi je bilo na Trgovinski zbornici za okraj Koper posvetovanje predstavnikov ustanov in podjetij, ki so v najtejnješih zvezah s podjetjem »Pristanišča Koper«. Zastopniki raznih špediterških podjetij ter pomorskih agencij so v obširni razpravi obravnavali sedanje stanje v koprskem pristanišču in dali več predlogov za njegovo nadaljnjo graditev. Tako je zastopnik reškega podjetja Brodokomer, ki oskrbuje ladje, predlagal, naj bi prej mogoče uredili prostore za takojšnje oskrbovanje v pristanišču zasidranih ladij in tudi nudili možnost za njihova popravila v času, ko natovarjajo ali iztovarjajo. Udeleženci posvetovanja so svetovali ustanovitev koordinacijskega organa med spediterji in pomorskimi agenti, ko z ladij razkladajo oziroma nakladajo razno blago.

Vse kaže, da bo koprsko tovorno pristanišče v prihodnje doseglo še večji delokrog in zato bo potreben zgraditi razen operativ-

**SLOVENSKI
Pristanišča
V SLEHERNO HIŠO SLOV
PRIMORJA!**

ne obale še skladišča in upravne prostore, kjer bi moral biti preskrbljeno tudi za zdravstveno ambulanto za mornarje in živilski zdravstveno-kemični laboratorij. Graditelji pristanišča bodo morali tudi misliti na izgradnjo tehnicne za večje tovore in tudi na dovolj velik manipulacijski prostor za tovorne avtomobile, ki dovaja ali odvaja blago iz pristanišča. To je še posebno pomemben činitelj, ker Koper še nima železniške zveze, preko katere bi tovorni promet potekal hitreje in ceneje.

Na tem posvetovanju so govorili tudi o izkušnjah, ki jih imajo

pomorski agenti in spediterji v drugih pristaniščih in so dali še vrsto predlogov za ureditev koprskega pristanišča kot enega izmed najbolj pomembnih jugoslovenskih uvoznih pristanišč za prehrambene predmete.

—*

Za večjo varnost na cesti

Avto-moto društvo v Ilirske Bistrici je sklenilo, da bo organiziralo po vseh šolah tečaje za šolobvezne otroke, s katerimi jih bo seznanilo o cestno-prometnih znakih in o varnosti na cesti. Po zaključenem tečaju bo vsak udeleženec dobil posebno značko.

Obsežni načrti sežanskih motoristov

Minuli teden je imelo Avto-moto društvo »Stjenka« iz Sežane svoj redni letni občni zbor. Poročilo in razprava sta pokazali, da se je borilo društvo z dokajnjimi težavami, njihovo delo pa hromi najbolj dejstvo, da še danes nimajo primerjivega prostora in da niso imeli sposobnih vozil za praktični del pouka v vožnji. Kljub prizadevanju društva in klubu vsemogočim intervencijam, da bi se takšen polo-

žaj popravil, pa so povsod naleli na gluha ušesa. Vendar je društvo organiziralo v lanskem letu en tečaj za šoferje-amaterje s 35 poslušatelji in šest tečajev za mopediste, ki jih je posečalo 280 slušateljev. Od 10. decembra lanskega leta je izdalо društvo 643 potrdil o poznavanju prometnih predpisov mopedistom. Priredilo je gorsko tekmovanje v ocenjevalni vožnji in dalo dva tekmovalca za republike hitrostne dirke, ki sta nastopila na štirih tekmacah, vendar pa se zaradi okvar na vozilih nista mogla uveljaviti.

Društvo je hotelo vzbuditi zanimanje o prometni varnosti in o cestnem prometu tudi na šolah, vendar pa se je odzvala le osnovna šola v Gabrovici na Krasu. Tod je 16 učencev opravilo izpit za pridobitev značke AMSJ III. stopnje.

Po resni in plodni razpravi so sklenili, da je treba poiskati vsačko možnost, da bi prišli do prepotrebnih prostorov in vozila, da je treba društvo ojačati in posvetiti mnogo več pozornosti vzgoji mladine v pionirjev. Nadalje so tudi sklenili, da bodo nudili s svojimi predavatelji kmetom na vasi osnovno poznavanje raznih pogonskih motorjev, ker se že sedaj čuti močno pomankanje takšnega znanja v zvezi z vse hitrejšo mehanizacijo kmetijstva.

DC.

Obnova drevesnih nasadov v Kopru

Pred nekaj dnevi so delavci Zavoda komunalne dejavnosti koprsko občine začeli odstranjevati stare nasade divjega kostanja na Belvederu v Kopru. Ta ukrep je bil potreben iz urbanističnega in estetskega ozira, za njim pa se skriva tudi še nekaj drugega.

Ti kostanji so nekoč skrivali pred javnostjo pročelje zloglasne koprsko jetnišnice. In danes, ko je na Belvederu nastalo novo naselje s stolpnicami, se je pokazala potreba po ureditvi zelenih površin, ki jih je v Kopru še vse premalo. Te zelene površine na

Belvederu bi dale lepše lice Kopru in bi nudile še vrsto drugih koristi prebivalcem ter obiskovalcem našega mesta.

Vendar bi bilo prav, če bi pri dokončni ureditvi Belvedera razmislišli tudi o teh predlogih:

Leva stran drevoreda naj bi ostala — razen poseka enega samega zelo defektnega kostanja — takšna, kakršna je. Desno stran pa bi morali posekat, da bi bilo možno zgraditi pločnik in boljše dostope do novozgrajenih hiš. In tam, kjer so še sedaj kostanji,

naj bi zasadili zimzeleno drevje in grmovje v pejsažnem stilu in na prostih površinah med novimi zgradbami. Primerni bi bili iglavci, ki tudi v zimskem času dajo s svojo zeleno barvo posebno značilnost primorskega mesta. Med te iglavce sodijo predvsem razne vrste primorskih borov, cedre in ciprese, ki jih je v domačih drevesnicah dovolj. Tako bi Belveder postal lepši in prikupnejši in po tej parkovni ureditvi v enem delu Kopra bi lahko začeli z ureditvijo Trga revolucije, kjer so že posekali vrbe in namesto njih zasadili palme, ter z ureditvijo parkov pred koprskim pristaniščem in hotelom Triglav in v Se-medeli.

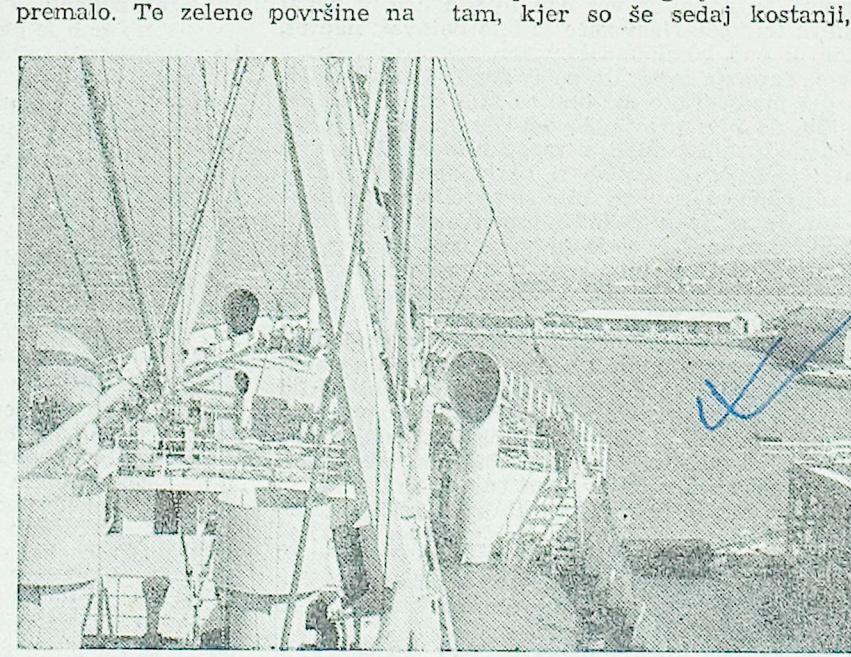
Tranzitno skladišče je pod streho

V soboto, 5. marca je prevzela komisija za tehnični prevzem prvi del novega tranzitnega skladišča, ki je zgrajeno ob novi operativni obali v koprskem pristanišču.

Novo skladišče, ki je prvi tovorni objekt v naši republiki, ima 2500 kvadratnih metrov površine v pritličju in v prvem nadstropju. Pritličje objekta ima koristno višino 6,5 m, prvo nadstropje 4,5 m. Pritličje in prvo nadstropje veže med seboj dvigalo z 2 tonama nosilnosti. Na operativni obali je predvidena postavitev pristaniških žerjavov, s katerimi bodo lahko natovarjali tovor naravnost v 1. nadstropje skladišča. Tudi streha je zgrajena tako, da lahko nosi tovor, kot sode ali zaboje. Zaradi lažje

manipulacije s tovrom ima skladišče vrsto vrat.

Skladišče je zgradilo podjetje »Gradis«, instalacije je vgradilo ljubljansko podjetje »Toplovidov«, medtem ko je dvigalo dobavilo in montiralo podjetje »Radnik« iz Zagreba. Z zgraditvijo tega objekta se je zmogljivost koprskoga pristanišča močno povečala, zlasti pa se je povečala možnost sprejemna blaga za linjske ladje. Druga polovica skladišča bo predvidoma zgrajena do junija letosnjega leta in bo enaka prvi. Tako bo z montažo pristaniških žerjavov nova operativna obala v dolžini 135 m kompletno urejena in opremljena za prevzem tudi najzahtevnejšega blaga.

Pogled z nove ladje »Trbovlje«, ko je bila privezana v novem koprskem pristanišču, proti jugovzhodu. V ozadju, že na osušenem delu Skocjanskega zaliva, skladišča lesa. Na skrajni desni strani je videti del druge etape tranzitnega skladišča, ki bo gotovo do konca junija

Rentabilne investicije

Te dni je bilo na Reki posvetovanje o 15-letnem perspektivnem razvoju reškega pristanišča. V tem času bodo vložili v to najpomembnejše jugoslo-

TEŽAVNO, A IZVEDLJIVO

Gradbeno podjetje »Gradbenik« iz Izole je pred kratkim začelo graditi 8-stanovanjsko stavbo v Ilirske Bistrici za Tovarno lesovinskih plošč »Lesonit« v Ilirske Bistrici. Predračunska vsota znaša nekaj nad 24 milijonov dinarjev. Rok za zgraditev stavbe je zelo kratek; dograjena in pravljena za vselitev naj bi bila stavba še pred letošnjo zimo.

SZDL NA VASI

Vodstvo občinskega odbora SZDL v Postojni je priredilo minuli teden zanimiv seminar za predstavnike in predsednike vaških in terenskih odborov Socialistične zveze. Predvsem so razpravljali o delu organizacij SZDL v zvezi z letosnjim V. kongresom Socialistične zveze. Občinski odbor v Postojni namerava prirediti masovne sestanke neposredno pred začetkom kongresa. Na jesen imajo na programu podoben seminar, na katerem bodo ocenili svoje delo in na podlagi novih izkušenj prilagodili svoje delo in določili smernice in bo doče nalage osnovnih organizacij SZDL.

vansko pristanišče za štirinajst miliard investicij; sredstva bodo vložili v nove pristaniške in železniške naprave, nove operativne obale in doka ter silose. Preko reškega pristanišča gre danes približno štiri milijone ton tovora na leto, ali 70% našega prekomorskega prometa. Po 15-letnem perspektivnem načrtu se bo pa kapaciteta reškega pristanišča tako povečala, da bo dosegel promet 7,5 milijona ton blaga letno, od tega samo milijon 500 tisoč ton nafte. Ta program bude ostvarjali v dveh etapah.

Na temelju določil 33., 36. in 37. člena Zakona o javnih uslužbenicih (Uradni list FLRJ št. 53/57) objavlja razpisna komisija Komunalne banke Koper

RAZPIS

naslednjih delovnih mest pri podružnici v Postojni:

1. MESTO KREDITNEGA REFERENTA. Pogoji: popolna srednja šola z najmanj deset let službe v finančni stroki, od teh pet let bančne.
2. MESTO REFERENTA V PLACILNEM PROMETU. Pogoji: popolna srednja šola z najmanj 5 let službe v finančni stroki, od teh 3 leta bančne.
3. MESTO PRIPRAVNIKA BANČNEGA USLUŽBENCA. Pogoji: popolna srednja šola.

Prijave po tem razpisu je do stavitvi Komunalni banki Koper v roku 15 dni po objavi.

Mali oglasi

LEKARNA V KOPRU RAZPISUJE MESTO KNJIGOVODJE.

Pogoji: Srednja ekonomika šola ali večletna praksa.

GOSPODINJSKO POMOČNICO.

srednjih let, sprejme štiriclanška družina v Kopru. Naslov v upravi lista.

PRODAM

dobro ohranjeno kuhinjsko pohištvo.

Renco Koman, Glagoljaška 1/b, KOPER.

Ogled v popoldanskih urah.

VEČJO SOBO ISČEM

v Piranu ali Portorožu. Kot protiusluga nudim opremljeno weekend-hišico na Gorenjskem, nadmorska višina 1000 m.

Naslov na upravi lista.

PLANICA 1960

Kompas Postojna organizira dva posebna vlaka na ogled tekmovanj, in sicer v soboto 26. za dijake in v nedeljo 27. marca za vse ostale. Ugoden vozni red za vse kraje ob progi Reka—Ljubljana. Prijave do 19. marca 1960.

PLANICA 1960

Posebni vlaki 26. in 27. marca 1960. Ugoden vozni red za vse kraje ob progi Reka—Postojna—Ljubljana. Prijave do 19. marca 1960.

KOMPAS POSTOJNA

Ko prideš v Trst, napravite zanimiv sprehod od avtobusne postaje po ulici Carducci in Ghega do ulice Cellini št. 2. Ne bo Vam žal, kajti tam je znana manufakturana trgovina »MAGAZZINI ALLA STAZIONE« z bogato izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, po zmernih cenah in za vsak okus. Vaša pot bo poplačana, ako obiščete »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, ulica Cellini 2, nekaj korakov od glavne postaje. Kdor pride s propustnico, ima poseben popust!

POSLOVNO POROČILO

MESTNE HRANILNICE IZOLA

za mesec februar 1960

Stevilo hraničnih vlog se je v februarju povečalo za 94 vlog na skupno 2508 hraničnih vlog.

Denarni dotok na hraničnih vlogah v februarju 4,458.126 din; 29. februarja 76,966.833 din.

Sredstva na tekočih računih 11 milijonov 460.983 din.

Sredstva na računih stanovanjskih najemnikov 14,319.593 din.

Kratkoročna posojila (skupno s potrošniškimi krediti) 68,103.453 din.

Srednjiročna posojila 15,506.575 din.

* *

Prva dva meseca leta 1960 izkazuje povečano stalnost pri dotoku hraničnih vlog, predvsem pa znatno manj dvigov kot v istem razdobju leta 1959. Verjetno je to že prvi znak varčevanja za graditev lastnih hiš in lastnih stanovanj.

hajale iz njegovih ust. Tudi Labiskwee je bila skoraj ves čas v omotici. Ves njun napor se je vršil, ne da bi kaj mislila, samohotno. Potovala sta neprestano proti zahodu in zopet in zopet so se jima na severu ali jugu postavili na pot neprehodni ali navpični bregovi.

»Proti jugu ni poti,« je dejala Labiskwee. »Stari može vedo. Samo na zahod, na zahod pelje pot.«

Mladih lovcev ni bilo več, da bi ju preganjali, toda sledil je glad.

Prišel je peti dan, ko je nastopil spet mraz, in gost sneg, ki ni bil sneg, ampak zmrzli kristali velikosti peska, je začel padati. In padal je ves dan in vso noč in padal je še tri dni in tri noči. Nemogoče je bilo potovati naprej, dokler se ne bi pod pomladanskim soncem strdila površina v skorjo. Zato sta ležala in počivala; in ker sta počivala, sta jedla manj. Tako majhne so bile porcijske, ki sta si jih dovolila, da niso prav nič pomire gladi, ki je bil silovit v želodecih, a še hujši v možganih. Neki dan je Labiskwee v deliriju, ko je ob zaužitju svoje neznavne porcijske skoraj poblažnula, pograbiла še porcijske, namenjeno za drugi dan, in si jo z nekakšnimi živalskimi vzkliki ugodila stlačila v usta. Takrat je Dimač opazil na njej nekaj čudovitega: jed med zobmi jo je zbudila k zavesti, izpljunila jo je in v veliki jezi z drobno pestjo udarila samo sebo po lakanjih ustih.

V naslednjih dneh je videl Dimač še mnogo čudovitih stvari. Po dolgotrajnem metežu se je dvignil silen veter, ki je podil pred seboj snežne kristale, kakor podi vihar v puščavi pred seboj pesek. Vso noč je peščeni mraz besnel mimo njiju in ob polni svetlobi čistega, vetrovnega dneva je Dimač s svojimi mokrimi očmi in vročičnimi možgani videl nekaj, kar je imel za sanje: vse okoli so kipeli proti nebu gorski vrhovi, na njih pa so stali majhni, posamezni stražniki, pa tudi cele skupine žogočnih Titov. In z vrha vsakega gorskega velikana so daleč proti širokemu nebu plapolale velikanske snežne zastave, ki so se svetlikale in trepetale v sončnih žarkih, kakor da so stekane iz samih brušenih demantov.

»Moje oči so zrle glorio prihajajočega gospoda,« je pel Dimač, ko je gledal snežne kristale, ki jih je veter gnal z gorskimi vrhov daleč v sinji zrak.

In gledal je še dalje: veličastne zastave so plapolale naprej in on je še vedno misil, da sanja, dokler ni Labiskwee odgrnila kožuhovine in se usedla nanjo.

ZAHVALA

Zahvaljujem se članom kolektiva »Pristanišča Koper« za pomoč, ki so jo nudili smrtno ponesrečenemu kolegu.

JOŽETU SMRDELU

Posebno se zahvaljujem za pomoč direktorju tov. Petrinji, tov. Pojbicu, tov. Malcu, kolegicam Investicijske banke ter sosedom Matijaševiku. Hvala za tolazilne besede pred domom in na pokopališču.

Vsem darovalcem lepih vencev in šopkov hvala.

Zalujoča Cugmasova

O B J A V A

»Jadrinal klub »J a d r o« Koper, sklicuje redni LETNI OBČNI ZBOR dne 20. marca 1960, ob 9.30 uri v mali dvorani gledališča Koper. Za naš klub je to še posebej pomemben dogodek, ker je leto 1960 jubilejno leto, t. j. 10. obletnica jadrinalnega športa v Sloveniji.

Vabimo vse člane in simpatizerje kluba, da se občnega zbora zanesljivo v polnem številu udeležijo.«

Kino

KOPER — 18., 19. in 20. marca ameriški barvni film KOMU ZVONI; 21. in 22. marca indijski film VEČNA ŽEJA; 23. in 24. marca ameriški film KOVINSKA ZVEZDA.

IZOLA — 18., 19. in 20. marca francoski barvni cinemascope film NE-SRECNIKI (I. in II. del); 21. in 22. marca ameriški film KOVINSKA ZVEZDA; 23. in 24. marca ameriški barvni film VELIKI.

PIRTOZ — 19. marca jugoslovenski film TE NOCI; 21. marca ameriški barvni cinemascope film VISOKI TUJEC; 22. marca ameriški film KO PRIDE ZIMA; 23. marca ameriški barvni film DALJNA OBZORJA; 24. marca ameriški barvni film URE OBUPA.

SKOFIJE — 19. marca madžarski film ŽELEZNI CVET; 20. marca sovjetski barvni film IDIOT; 24. marca indijski film VEČNA ŽEJA.

SMARJE — 19. marca sovjetski barvni film IDIOT; 20. marca madžarski film ŽELEZNI CVET; 23. marca indijski film VEČNA ŽEJA.

SEZANA — 19. in 20. marca jugoslovensko-češki film ZVEZDA POTUJE NA JUG; 22. in 23. marca italijanski film ZAPELJIVEC; 24. in 25. marca francoski film VELIKA ILUZIJA.

POSTOJNA — 19. in 20. marca angleški barvni film ABDULAH VELIKI; 22. in 23. marca češki barvni film LEGENDA O LJUBEZNI; 24. in 25. marca italijanski barvni film AIDA.

PRESTRANEK — 20. marca ameriški barvni film PIKNIK; 23. marca francoski film LISBONSKE NOČI.

PIVKA — 19. in 20. marca ameriški film RICHARD LEVJESRCNI; 23. in 24. marca francoski film SPLET-KAR.

Radio KOPER

NEDELJA, 20. marca:

8.00 Domäče novice — 8.05 Kmetijska oddaja: Nagrajevanje po učinku v kmetijskem živinorejskem kombinatu v Postojni — Spomladanska setev — Izkušnje drugih — 8.30 Z narodno pjesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Nedeljska reporta: Osnovne organizacije SZ v počasnitve kongresa — 9.15 Zabavni zvoki — 13.30 Sosedni kraji in ljude — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila 15.10 Za vas smo izbrali spored zabavnih melodij.

VSAK DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Poročila, Poročila so še ob 13.30 in 15.00, ob 15.10 pa Zabavna glasba, vmes reklame.

PONDELJEK, 21. marca:

13.40 Kmetijski nasveti: O zakupu kmetijskih zemljišč — 13.45 Pisana paleta zabavne glasbe — 14.30 Sportni pregled — 14.40 Izbrana melodija — 15.20 Ljuba vigrad se rod...

TOREK, 22. marca:

13.40 Kmetijska univerza: Mechanizacija in zadružno sodelovanje v kmetijstvu — 13.50 Odlok iz oper — 14.30 Sola v Živiljenje — Popoldan s toliminskim pionirji — 14.50 Glasbeni medriž — 15.20 Narodne pesmi in plezi iz raznih krajev Jugoslavije.

SREDA, 23. marca:

13.40 Kmetijski nasveti: Spomladanska obdelava vinogradov — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzornik: Bodoči vzgojitelji odgovarjajo na anketo — 14.40 Domäče popevke — 15.20 Mladinski popevki zbori.

ČETRTEK, 24. marca:

13.40 Kmetijska univerza: Sodobni izsledki prehrani živine — 13.50 Operete melodije — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci

14.40 Glasba po željah (II. del) — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 25. marca:

13.40 Kmetijski nasveti: O sajenju trt — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domäče aktualnosti: Reorganizirali bomo državno upravo — 14.40 Poje zbor Donskih kozakov — 15.20 Pomladni vzklik in druge skladbe — igra godba Ljudske milice p. v. Rudolfa Stariča.

SOBOTA, 26. marca:

13.40 Kmetijska univerza: Sušenje ter namakanje pri nas — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Primorski teknik — 14.45 Les Baxter s svojim orkestrom in zborom — 15.20 Za sobotto popoldne.

OBVESTILO

Obveščamo, da bo vpis otrok v I. razred na obeh osnovnih šolah v Kopru 29., 30. in 31. marca od 9. do 12. ure.

Starši bodo lahko vpisali otroke, ki bodo do konca januarja 1961 dopolnili 7. leto. Ob vpisu je treba predložiti rojstni list, potrdilo o cepljenju proti kozam in zdr

OBČNI ZBOR KOPRSKEGA PARTIZANA

Več skrbi za mestno okolico

Na rednem letnem občnem zboru Partizana so ugotovili, da je društvo napravilo lani velik korak naprej v svojem razvoju. To dokazuje tudi osvojitev petega mesta v Sloveniji in posebno priznanje republike zvezne Partizan.

Zelo se je izboljšala udeležba pri redni telovadbi. V 400 vadbenih urah se je zvrstilo v telovadnici blizu 10 tisoč članov, članic, mladincev, mladink, pionirjev in pionirk. Najbolj redno so obiskovali telovadbo pionirke.

Od športnih panog se je najbolj razvil mali rokomet. Znaten napredok pa so zabeležili tudi v košarki ter deloma v odbojki, plavanju, atletiki in orodni telovadbi.

Klub uspehom pa je bilo v delu društva tudi nekaj slabosti. V poročilih in v razpravi so zlasti omenili slabo pomoč društva okoliškim krajem.

V zvezi s tem so naglasili, da mnogi delavci stanujejo v okolici Kopra in se udejstvujejo v okoliških društvenih. Tem društviom pa primanjkuje izkušenih kadrov, prostorov in rekvizitov. Prav zato bi bila dolžnost koprskega Partizana, da bi na razne načine pomagal podeželskim društvom v Marezigah, Šmarjah, Dekanah, Skofijah in drugod. Ta pomoč bi se morala odraziti predvsem v kadrih, razen tega pa bi lahko pogostote organizirali kvalitetne prireditve na gledališču, razna tekmovanja in podobno. Prišle bi v poštev tudi akcije za gradnjo manjših športnih objektov.

Na občnem zboru je bilo pre-

NAPREDEK PREDVOJAVAŠKE VZGOJE

V četrtek, 25. februarja, je bila v Ilirske Bistrici seja okrajne komisije za predvojaško vzgojo. Udeležili so se je tudi predsedniki občinskih komisij in referenti za predvojaško vzgojo. Ugotovili so, da je izvenarmadna vzgoja v zadnjem letu precej napredovala po vseh občinah, predvsem pa v Ilirske Bistrici, kjer so ustavljili center predvojaške vzgoje. Razpravljalji so tudi o predavateljskem kadru, ki ga primanjkuje, predvsem za poučevanje na šolah, ki imajo po programu predvojaško vzgojo. Okrajni inšpektor je prisotnim predlagal program tekmovanj in prireditiv.

AVTO-MOTO DRUŠTVO KOPER
sprejme v službo kvalificiranega avtomehanika za vodstvo mehanične delavnice. — Nastop službe takoj, plača po dogovoru

MALI ROKOMET

Koprčanke druge na turnirju istrskih mest

Casopis Glas Istre je v nedeljo organiziral rokometski turnir istrskih mest, ki se ga je udeležilo rekordno število društev. V moški konkurenčni je nastopilo 14 ekip, v ženski pa 9. Iz koprskega okraja so se udeležili turnirja Koprčani in Pirančani.

V moški konkurenčni je zmagal Aviatičar iz Pulja. Koprski Partizan je izpadel že v predtekmovanjih. Z moštvom Partizan Pulj III je izgubil z 1:3, z moštvom Partizan Pulj II pa s 5:6. V tej tekmi so Koprčani vodili že s 4:0, vendar so zaradi pomanjkanja kondicije izgubili. Koper je nastopil v pomladjeni postavi, zato ne smemo čutiti relativnemu neuspehu. Vsekakor je bilo treba igralce preskusiti, kajti začetek slovenskega prvenstva je pred vratimi.

V ženski konkurenčni je zmagal puljski Partizan I, Koprčanke pa so osvojile drugo mesto. Premagale so Pazin s 5:0, Partizan Pulj II s 6:4, finalno tekmo pa so izgubile z 1:4. Koprčanke so presenetile z odlično igro. Po-

bo na prostem. Izboljšanje si lahko obetamo še prihodnje leto, ko bodo dogradili telovadnico pri novi korrski soli.

Na koncu so se pogovorili še o letošnjih prireditvah. Društvo se bo udeležilo v mejah razpoložljivih sredstev vseh večjih tekmovanj v panogah, ki jih gojijo. Razen tega se bodo že v kratkem začeli pripravljati za pokrajinski zlet v Novem mestu ter za tekmovanja v mnogoboku.

cej govora tudi o razvoju vodnih športov v Kopru. Ugotovili so, da se v tem pogledu obeta izboljšanje, saj pripravlja društvo Partizan Tomos gradnjo športnega plavalnega bazena. Seveda problema plavanja in vodnih športov nasploh ne bomo rešili le v okviru društva, marveč je treba tu zainteresirati najrazličnejše forume od občine in okraja do republike. V razpravi pa smo pogrešili problem veslanja. Poročilo je ugotovilo, da se veslanje ne more razviti »ker so objekti v slabem stanju«. V slabem stanju pa so zato, ker jih redno ne vzdržujejo. Prav bi bilo, da bi ta problem enkrat posebej obravnavali in sprejeli ustrezne skele, saj zobča ne prizanaša.

Na občnem zboru so obravnavali tudi kadrovskva vprašanja. Praksa kaže, da je vodnikov in inštruktorjev premalo in da bo moralno društvo v tej smeri še povečati napore. Seveda bi morali poiskati inštruktorje iz vrst takojšnjih študentov, kajti društvo nima denarja, da bi plačevalo poklicne trenerje.

V razpravi so pretresli tudi predlog o ustanovitvi samostojnega društva v Semedeli. To zamisel so zavrnili, kajti v Kopru dve društvi (Partizan Koper in Partizan Tomos) povsem zadostujeta potrebam. Ustanavljanje novih društev v sedanjih razmerah bi pomenilo le delitev sil.

Problem bo tudi letos glede telovadnih prostorov. Že lani so se morali odpovedati redni vadbi dece in cicibanov. letos pa bo položaj še slabši, saj je število solske mladine spet naraslo. Delo bo pač treba tako usmeriti, da bodo izkoristili vse lepe dneve za vad-

bo. V nedeljo so gostovali piranski nogometni v Kopru s prvim in z mladinskim moštvom. Obe srečanji sta se končali z izidom 9:0 v korist domačinov.

Mladinci Sidra so se sicer posrečevali borili, vendar niso bili kos bolj izkušenim, tehnično boljšim in kondicijsko bolj pripravljenim domačinom. Lahko celo trdimo, da bi bila razlika še bolj ugodna v korist Kopra, če se ne bi napadale spuščali v pretirano kombiniranje pred golom. V koprskem moštvu sta bila najboljša Valdevit in Škorjanc.

V tekmi prvih moštev so domačini v prvem polčasu zaigrali kot že dolgo ne. Nastopili so v popolni postavi. S hitro in enostavno igro preko kril so povsem zmedli nasprotnika in dosegli šest lepih golov. Najlepšega je vsekakor dosegel Furlanič, ki je v razdalje 30 metrov silovito strejal iz obrata.

V drugem polčasu je Koper nastopil v standardni postavi, ki bo igrala na prvenstvenih tekmah. Namesto Hrvatina, Bertoka, Fortija in Medice, ki odhajajo k vojakom, so vstopili Vidakovič, Mi-

V nedeljo začetek tekem v SCL in PL

Prvo kolo tekmovanja v slovenski conski ligi so preložili, tako da bo na sporednu v nedeljo, 20. marca. Oba primorska zastopnika imata le malo možnosti za osvojitev točk. Izola bo igrala v Ljubljani z Ljubljano, Nova Gorica pa v Mariboru z Branikom.

V nedeljo bo tudi začetek pri-morskogogometnega prvenstva. Na sporednu bodo naslednja srečanja: Adria—Tomos, Rudar—Tabor, Anhovo—Branik, Il. Bistra—Sidro in Tolmin—Primorje. Postojna bo prosta.

Glavni dogodek prvega kola bo vsekakor v Tolminu. Domačini so favoriti, čeprav so Ajdovci navajeni prav na tujih igriščih pripraviti presenečenje.

Na prvenstvu Kopra že odločeno?

V predzadnjem kolu turnirja za šahovsko prvenstvo Kopra je Omladič premagal Verka ter si s tem skoraj povsem zagotovil prvo mesto. Plutija je imel precej buren potek. V španski partiiji je Omladič najprej osvojil kmetia, nato pa ga je vrnil in žrtvoval še enega za napad. Najprej je kazalo, da je žrtev okretna. Ko pa je Verk odstranil neposredne pretnje, je naenkrat ostal s kmetem več in s pozicijo prednostjo. V zapleteni poziciji pa je Verk porabil precej časa za razmišljjanje. Tako je zabredel v hudo časovno stisko, v kateri je

spregledal začasno žrtev dame. Po razpletu je ostal Verk z dvema figurama manj in takoj podpisal formular.

Se nekaj izidov predzadnjega kola in prekinjenih partij: Jerelj—Jereb 1:0, Gerzelj—Urek 1:0, Furian—Cvitkovič 0:1 in Jeruc—Urek 1:0.

Stanje pred zadnjim kolom: Omladič 11, Habič 9 in pol, Gerzelj 8 in pol (2), Zavec 8 (2) itd. Teoretično lahko prehitil Omladiča samo še Gerzelj. Vendar mora vse tri partie dobiti, Omladič pa izgubiti v zadnjem kolu s Cvitkovičem.

Visok poraz Sidra v Kopru

V nedeljo so gostovali piranski nogometni v Kopru s prvim in z mladinskim moštvom. Obe srečanji sta se končali z izidom 9:0 v korist domačinov.

Mladinci Sidra so se sicer posrečevali borili, vendar niso bili kos bolj izkušenim, tehnično boljšim in kondicijsko bolj pripravljenim domačinom. Lahko celo trdimo, da bi bila razlika še bolj ugodna v korist Kopra, če se ne bi napadale spuščali v pretirano kombiniranje pred golom. V koprskem moštvu sta bila najboljša Valdevit in Škorjanc.

lič, Krašna in Hiti. Čeprav je igra Tomosa po zamenjavi igralcev izgubila nekoliko na udarnosti, pa smo klub temu imeli vtis, da se Kopru ne bo treba batiti prvenstvenih tekem. Tudi ekipa, ki je nastopila v drugem polčasu, je zadovoljivo opravila svojo nalogo.

V koprskem moštvu je bil najboljši Pogačnik, ki je dosegel pet golov. Razen njega se je odliko-

val Gombač v obrambi. Visok poraz Sidra je treba pripisati tudi spremembam, ki so nastale v moštvu. Vodstvo kluba se je povsem pravilno odločilo, ko je odstranilo posamezne nedisciplinirane igralce. Namesto njih so prišli novi, neizkušeni. Zaradi tega bo v začetku nekoliko težav, toda klub je postavil zdravo osnovno in ko se bo moštvu vigralo, tudi uspehi ne bodo izostali.

In še nekaj kratkih od vseh strani

POSTOJNSKI SPORTNI MOZAIK

Preteklo nedeljo so rokometaši Gozdarske srednje šole odigrali v Planini prijateljsko srečanje z gojenji vzgojnega zavoda, ter jih premagali z visokim rezultatom 28:12.

Na šahovskem brzturnirju za mesec februar je med 11 udeleženci zanesljivo zmagal Sivec s 8,5 točke pred Adamom 7,5, Korparjem 7, Pejčičem in Mladenovskim s 5 točkami. 14. marca bo v Postojni med številnimi športnimi dogodki, ki se vrstijo v tem času drug za drugim tudi ustavnov občni zbor šahovskega kluba, ki naj bi deloval v okviru DPD »Svoboda«. Inicijativni odbor za ustavovitev kluba bo kušal zajeti v novoustanovljeni klub razen mladih igralcev tudi gojence gozdarskega centra

Postojna je gostovala v Novi Gorici in neprickerkovana dosegla neodločen izid 2:2 (0:2). Domačini so tokrat zatajili zlasti v prvem polčasu, ko so gostje vodili z 2:0. Kaže, da je Postojna kar dobro pripravila za spomladanski del prvenstva.

Sežanski Tabor je izgubil z bazoško Zarjo z 0:4 (0:3). Tekma je bila na igrišču Zarj. Sežančani še niso povsesi v formi, toda do prvenstva je še nekaj nedelj in imajo možnosti, da se popravijo.

SEMINAR ZA SODNIKE V ORODNI TELOVADBI

V Kopru so priredili seminar za sodnike v orodni telovadbi za kandidate iz koprskega in goriškega okraja. Na seminarju so predaval naši znani strokovnjaki Mirko Longička, Miloš Stergar in Ančka Majdič. Predelali so osnovni mednarodni pravilnik za vaje na orodju, partizanski mnogoboj in mnogoboj za vaje na orodju. Kandidati so se seznanili tudi s praktičnim ocenjevanjem, saj so povabili na seminar kvalitetne telovadce in telovadkinje kot demonstratorje.

Udeležba na seminarju pa ni bila zadovoljiva. Iz koprskega okraja je sodelovalo 6 kandidatov in kandidat, iz goriškega pa le eden.

SAP TURIST LJUBLJANA POSLOVALNICA KOPER/PIRAN

prireja

v aprilu 1960 šestdnevni izlet z avtobusi in vlakom v Francijo na

AZURNO OBALO z obiskom

MILANA — GENOVE — NICE — CANNESA — MONTE CARLA. Za prvomajske praznike 1960 pa izlet z vlakom v RIM — NEAPOLJ — POMPEJE — SORRENTO — CAPRI za 6 dni; izlet ima že tradicijo po vsej Sloveniji.

Vse potrebne informacije dobite v naših poslovalnicah — v Kopru, telefon 298 — v Piranu pa 51-12.

V pripravah za bližnjo prvenstveno sezono je bilo v nedeljo več prijetljivih srečanj. Izolčani so sprejeli v goste enajstoročico Umaga in zmagali s 6:1 (0:2). Rezultat kaže, da domačin v prvem polčasu ni šlo, v drugem polčasu pa so bili popolni gospodarji na igrišču. Klub vsemu pa bo trda v prvi tekmi z Ljubljano v Ljubljani. Že ena točka bi bila velik uspeh za Izolčane.

Piran - Fortitudo

(Milje) 2:5 (1:4)

časa pa so se Pirančani nekolikanj uredili in zmanjšali razliko na 4:1. V drugem polčasu sta si bili igrali običajno enakovredni. Proti koncu tekme so dosegli gostje še en gol. Pirančani so pa nekaj minut pred zadnjim sodnikovim piskom uspeli zmanjšati rezultat na 5:2.

Med gosti se je posebno odlikoval vratar Pagnoni, med domačimi pa Likar in Pušnik.

Piranški sankaci na republiškem prvenstvu

V nedeljo, 6. t. m., je bilo na Rovtari nad Bohinjem republiško sankacijsko prvenstvo, ki ga je organiziral sankacijski klub iz Bohinja. Prvenstvo se je udeležil tudi sankacijski klub »Partizan-Rudar« iz Idrije, ki je poslal na tekmovanje 7 članov. Nastopilo je več kot 120 tekmovačev iz sedmih klubov. Proga je bila dolga 200 metrov in v višinsko razliko 65 m, ki pa jo je moral vsak tekmovač prevoziti štirikrat. Med Idrijcami je ugodno prenetil Ivan Miklavčič, ki s časom 4,56"9 zasedel 6.—8. mesto.

Zločin in kazen

V glavnem navodilu za idrijški rudnik iz leta 1696 je bilo ukazano, naj hodijo rudarji na delo, tako v jamo kakor tudi zunaj Jame, v predpisani rudarski obleki, ki ni imela že pov. Vendar pa s tem niso mogli zatrepi tistega, kar so hoteli preprečiti. Pravijo, da v sili hudič muhe žre. In v Idriji je vladalo tedaj vsepljo revščina, razen tega je pa tudi visoka cena napravila marsikoga hočeš nočeš »samo-iniciativnega«. Rudarji so nosili iz rudnika rudo in jo na samotnih krajih žgali. V preprostih lončenih lončih so topili rudo. Ker je moral pri žganju žveplo izpuhiti in se spojiti s kisilkom iz zraka, je moral biti lonec odkrit ali pa počen. Ker ni moglo vse izpuhiti, se je na posodi nabiral cinober, rdečkaste pege in lise — zmes živega srebra in žvepla. Se danes je moč najti po gozdni samotah črepine in rdečkaste pege, ki spominjajo na nekdanje »samo-iniciativce« in na težko življenje tedanjih rudarjev...

Kadar pa so kakšnega tatu, ki ga je samo revščina prisilila na napačno pot, založili, so se nad njim neusmiljeno maščevali. Take so leta 1750 ob sodili zaradi kraje tri rudarje. »... Rudar Boštjan Stajer in Andrej Serovic se od dosta vojaštu, tretji rudar Matija Sedej pa je bil oženjen, zato so mu prisodili drugačno kazen. »Pri zunanjih delih naj dela dve leti vkovan v železje.«

POZOR, RAZBOJNIKI!

V gozdu med Postojno in Planino stoji vas, ki ima tako nenavadno ime, da se je ob njega že marsikdo spotaknil. Rauberkomanda! Tod je vodila nekdaj edina cesta, ki je povezovala Ljubljano s Trstom. Po poti so drdrale poštne kočje, ki so prevažeale vse mogoče stvari. Včasih tudi petične trgovce in blagajno z zlatniki. Marsikoga je mikalo, da bi se takšnega bogastva na lahek način polasti, in najbolj primeren kraj za takšen podvig je bil ravno odsek med Postojno in Planino. Zaradi tega so napravili Avstriji tančuvajnico z oboroženo stražo. Ker so varovali cesto pred razbojniki, se je oprijelo kraja, ki tod leži, ime — Rauberkomanda.

ZA DVE DRŽAVI LESONITA

V gozdovih pod Snežnikom je vzklila tradicija slovenskega gozdarstva. Danes so tam poznani lesopredelovalni kombinati, kateri proizvodnja predstavlja skoraj četrtočetino jugoslovanske proizvodnje melaminiskih plošč, furnirja itd. Oglejmo si malo te zanimive številke. Lani so izdelali približno 5.400 m³ furnirja, 6.400 m³ vezanih in panel plošč, 3.000 m² melaminiskih plošč in 3 milijone kvadratnih metrov lesontnih plošč. Z drugimi besedami povedano: pod Snežnikom izdelajo v enem letu toliko lesontov, da bi lahko z njim prekrili površino dveh takšnih držav, kakršna je Monako, v kateri vladata princ Rainer in Grace Kelly.

R. L. STEVENSON

Nenavaden primer

5

Problem, s katerim se je spotoma ubadal, je sodil med tiste, ki jih je moč le redkokdaj razvozljati. Mr. Hyde je bil bleed in pohabljen, delal je vtis nakaznosti in vendar je bil brez določene hibe. Njegov smeh je bil zoprn in se je obnašal do advokata z nekakšno zločinsko mešanicno strahu in porogljivosti; govoril je s hreščavim in odsekanim glasom. Vendar si advokat kljub temu ni mogel razložiti odvratnosti, grusa in strahu, kakršnega doslej še ni bil občutil, in s katerim ga je gledal.

»Tu mora biti še nekaj,« si je rekel ta vznemirjeni gentleman. »Nekaj mora še biti, toda ne vem, kako naj to imenujem. Moj bog, saj ta dedec je komaj še podoben človeškemu bitju! V sebi ima nekaj triogatega, če temu lahko tako rečem. Da ni to morda tista staraja bajka o doktorju Phelli? Ali ni morda to le odsev nekakšne podle duše, ki se na ta način preobraža in prikazuje? Mislim, da bo to zadnje, zakaj ubogi moj stari Henry Jekyll, če sem kdaj videl na katerem obrazu satanov dih, sem ga videl na obrazu tvojega prijatelja.

Takoj za voglom je bil trg s starinskimi in lepimi hišami, ki so pa povečini že propadale. V njih so stanovali največ graverji, arhitekti, sumljivi advokati in posredniki v mračnih zadavah. Druga hiša od vogla je bila med vsemi najbolje ohranjena in je vzbujala kljub temu občutek udobnosti in bogastva. Pred vhodom se je Mr. Utterson ustavil in potkal. Odprl mu je starejši in lepo oblečen sluga.

— Je gospod Jekyll doma, Paul? — je vprašal advokat.

— Bom pogledal, gospod Utterson, — je dejal Paul in

Smešna in nenavadna imena

Pred nedavnim je neki britanski časopis odkril, da živi v Bristolu industrijač, ki se piše »O«; ni dvoma, da bi si krajšega imena ne mogel najti. Cudna imena in čudni priimki pa niso ravno tako redki. V ameriškem mestu Sattlu živi meščan, ki se piše Ten Million (deset milijonov), nekoliko bolj skromen pa je meščan iz Darlingtona, ki se piše Eighteen (osemnajst).

Med najbolj pogostimi in nenavadnimi priimki v Ameriki je Smith, zato je neki Smith odločil, naj se njegov sin od drugih nekolikanj razlikuje. Dal mu je ime »/« (pet osmin).

OČE, MAMA IN JAZ

Spomini slavne črnske pevke Billy Hollyday, ki je umrla v juliju lanskega leta, se začenja s temelj stavkom: »Ko so se moji starši poročili, je imel oče 18 let, mati 16, jaz pa tri.«

Policija lovi policeje

V Ameriki je dvignil prah »policijiški škandal«, ki se je dogodil v gangsterskem kraju — v Chicagu. Tat manjšega »klibra« je namreč zahteval razgovor z glavnim policjskim komisarjem Timotijem O'Conorjem in mu povedal nekaj podrobnosti o vložih v minulem letu, ki so jih organizirali, vodili in ščitili policjski funkcionarji. Navedel je tudi imena nekaterih policejcev. O'Connor je reagiral energično. S federalno policejo je napravil nenadno preiskavo po hiljah svojih osumljjenih sodelovalcev. Rezultat je bil več kot

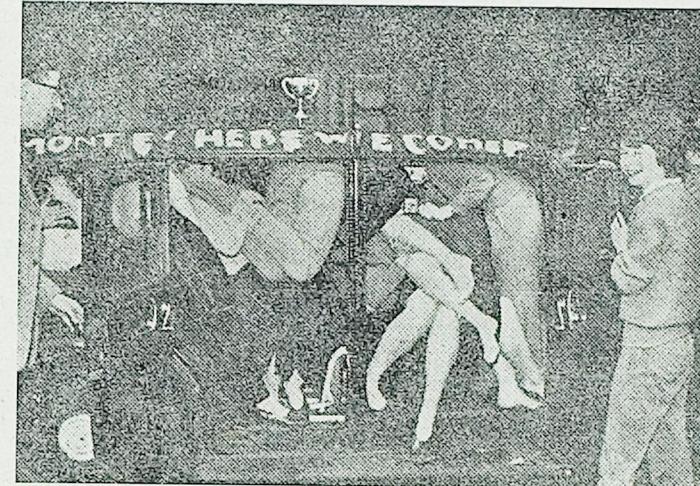
porazen. Pri sedmih policejcih so našli že štiri velike kamione nakradenih stvari, največ luksuznih in dragocenih predmetov. Velik del črnske policeje je dobival za svoje sodelovanje z gangsterji redne plače, ki so močno presegale njihove legalne prejemnike. Predsednik črnske občine R. Daley je razburjeno dejal: »Zdaj je moremo več govoriti o ločevanju med gnulimi in zdravimi jabolki. Stvar je prišla tako daleč, da moramo dognati, v kolikšni meri je zdrava jabolka že načel črv korupcije.«

Muškar na sliki je Eustace Burnett iz Liverpoolsa v Angliji. Znamenit je po tem, da že 52 let ne more zaspasti niti sekunde. Če mislite potrebujejo počitka, se sicer uleže, toda zaspasti ne more. Zdravniki so popolnoma obupali nad tem, da bi ga lahko ozdravili te neščnosti, ker so poskušali že vse mogoče in mu dali celo takšne doze uspavalnih sredstev, ki bi bile za normalnega človeka že skoraj smrtne.

ZADNJI OSEL V BONNU

Zadnji statistični podatki o domačih živalih v raznih nemških mestih govore tudi o tem, da je imelo glavno mesto Zadnje Nemčije — Bonn — v letu 1957 štiri osle, lani pa le še enega. Ta podatek so seveda izkoristili časopisi za prej zavabne komentarje. Neki časopis je zapisal: »Zlobni jezik trde, da živi poslednji primerek te pasme nekje med notranjim in finančnim ministrovom.«

Anglosaksonci so močno znani po svoji strasti za najrazličnejšimi rekordi. Ko jih enkrat dosežejo, pa so nanje močno ljubosumnii. Tako je londonske študente razdražilo, ker so jim ameriški prevzeli vodstvo in se v neverjetnem številu strpali v majhno kabino javne telefonske govornišnice. Da bi ta rekord povrnili, so študentke univerze v Glasgowu na Skotskem najele star avtomobil in se strape vanj: nič manj kot 37 jih šlo v sicer šest sedežni avto. Kako — kaže slika. Prireditev je bila javna, prostovljni prispevki pa naj bi šli v dober namen. Vendar pa je bil inkaso maleenkosten in študentke niso krile niti stroškov, ki so jih imeli z najemom avtomobila, kar kaže, da so podobne neumnosti celo samim Angležem preneume. Ali pa je to morda bilo zato, ker je bila prireditev na Skotskem?

Cudnih imen in priimkov ni moč najti le v Ameriki in Angliji. V začetku 19. stol. je živila v Franciji družina, ki se je pisala »1792«. V tej družini so se rodili štirje otroci; prvi se je pisal Januar 1792, drugi Februar 1792, nato Marec 1792 in April 1792.

Primek Durant je v Franciji prav tako pogosten kakor Smith v Ameriki in Angliji. In brez dvoma je treba v tem iskati vzrok, da je dal profesor glasbe Alfons Duranti svojim otrokom takšna imena: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si. Otrok, ki se je rodil nato, je položaj nekoliko zamotal, vendar se je oče znasel in mu dal ime — Oktava.

Takšna imena zakoni dandasnes zabranjujejo.

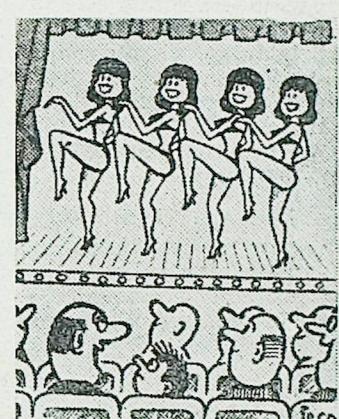
Doktor Leighwood iz Chicago, ki je umrl leta 1939, je bil vse življenje prepričan, da je edini človek, ki nimata imena. Ko se je rodil, se starši niso mogli odločiti za ime, pa so zato sklenili, naj si ga pozneje sam izbere, vendar si ga nikdar ni izbral. Leta 1920 pa je umrl v Franciji človek, ki ni imel niti imena niti priimka. Bil je sin grofa Joinyla. Od mu ni hotel dati imena samo zato, da bi ga ne bilo bilo registrirati pri državnih oblasteh in bi ostal tako vse življenje svoboden človek...

ŠESTINA

V številnih statistikah, ki govore o številu radijskih sprejemnikov na svetu, zvenimo le za številko in nič drugega. V Veliki Britaniji pa so napravili tudi statistiko, iz katere je razvidno, da je šestina vseh radijskih sprejemnikov vgrajenih v avtomobile.

PRIHODNJI SPUTNIK BO SVETIL

Po izjavah sovjetskih znanstvenikov, ki gradijo nove Zemljine sprejemalce, bo prihodnji sputnik opremljen z močnimi žarometi. Tako ga bodo močno dobro videti, ko bo ponovno krožil na svoji poti okrog Zemlje. Dosej še ni natanko znano, kdaj ga namenjavajo izstreliti, pričakujejo pa, da bo to kmalu.

— Seveda, sine! To samo dokazuje, kako je še veliko ljudi po svetu tako revnih, da ne premorejo niti srajce...

je veljalo razmišljati o lastni preteklosti. Raziskoval je vsak kotiček spomina, ali ne bi morda odkril po naključju kak star in pozabljen greh. Njegova preteklost je bila skoraj brez madeža; le malo ljudi bi lahko bralo strani svojega življenja z manjšim strahom. Vendar se je čutil poniranega zaradi mnogih grdobij, ki jih je bil napravil, pa ga je spomin na podstoli, katerim se je izognil v zadnjem hipu, dvignil v lastnih očeh do občutka trezne in ponižne hvaležnosti. Ko se je spet vrnil k predmetu prejšnjega razmišljanja, mu je šinila iskrica upanja.

»Ta gospod Hyde ima, če bi ga človek dobra proučil, prav gotovo skrivnosti, ki so sodeč po njegovem videzu, tako mračne, da morajo biti najhujše Jekylla. Tainosti v primeri z njimi svetle kot sonce. Tako ne moreti več dalje. Groza me obide, če se spomnim, kako se lopov plazi k Henryjevi postelji, dvigne zaveso in... Kakšen prizor! In kakšna nevarnost tiči še v tem, če Hyde sluti, da obstaja takšen testament. Lahko bi postal nestrenip in bi ga zaskominalo po bogastvu. Moram se potruditi — samo če mi bo Jekyll dovolil! Da, samo če mi bo Jekyll dovolil!« je ponovil še enkrat in v tem hipu je videl v svoji zavesti čudne odredbe testimenta jasno, od črke do črke.

Dr. Jekyll je povsem m'ren

Kakšna dva tedna po tem je priredil zdravnik eno svojih prijetnih večerij za pet ali šest starih prijateljev. Ko so se jeli poslavljati, je uredil Mr. Utterson tako, da se je zadržal in ostal z zdravnikom na samem. To ni bilo nič novega, saj se je podobno primerjal že večkrat. Kjer so imeli Uttersona radi, so ga imeli radi iz vsega srca. Gostitelji so z veseljem pridržali skromnega advokata, medtem ko bi se klepetavi gostje oblačili in poslavljali. V tem pravilu tudi dr. Jekyll ni bil nikakršna izjema. In ko je sedel zdaj poleg kamina — močan, z gladkimi lici, lepo grajen človek pri petdesetih letih, po videzu nekakšnji lokav, vendar z vsemi znaki dobrudobnosti in ljubeznivosti — bi mogel vsakdo soditi, da je Mr. Utterson iskreno in vdano naklonjen.